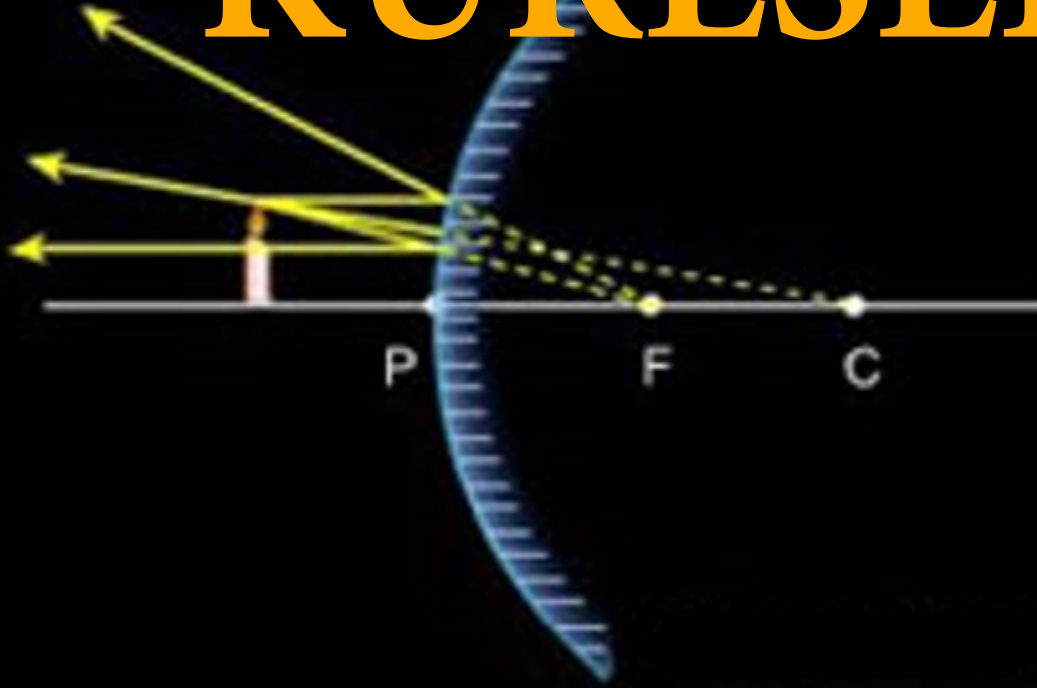
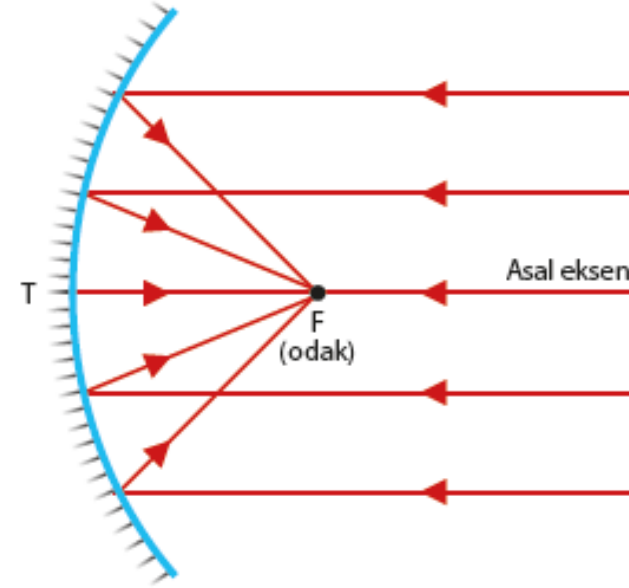
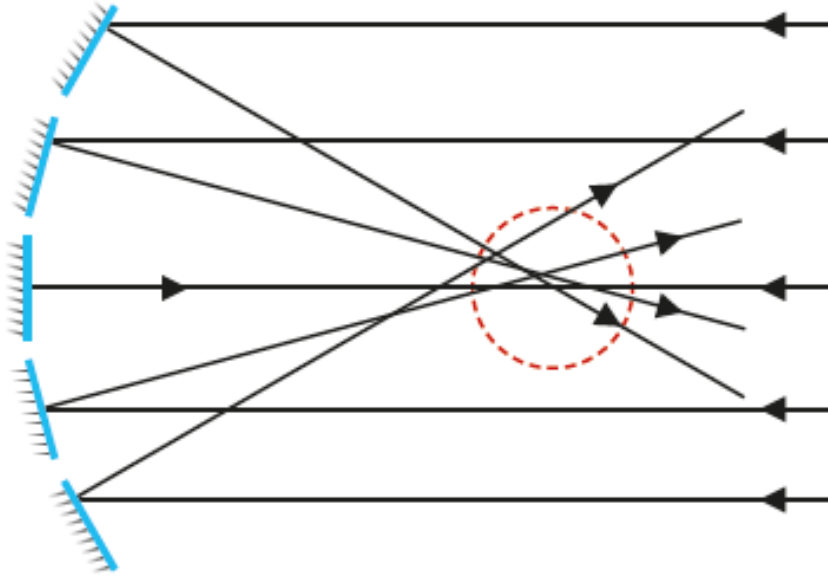

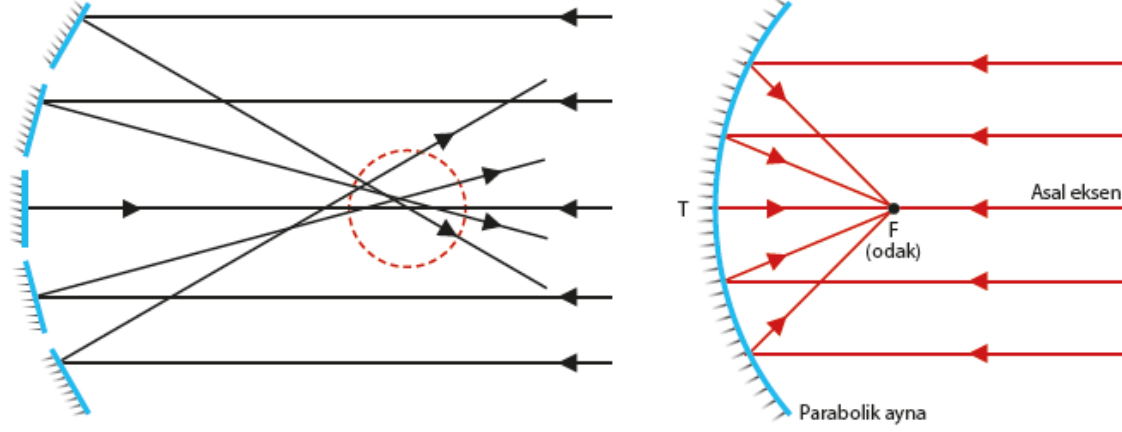
KÜRESEL

AYNALAR

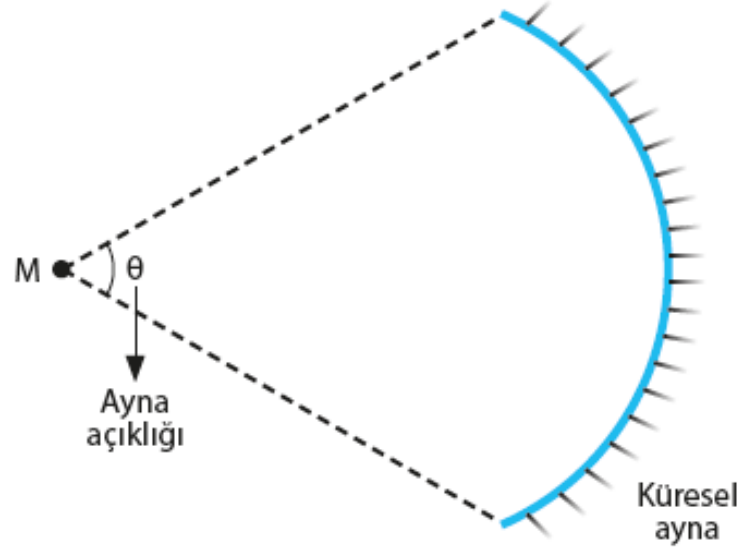
- ✓ **Düzlem aynalar**, üzerlerine düşen ışığı bir noktada **toplayamaz**.
- ✓ Ancak **teleskoplarda** olduğu gibi bazen paralel ışın demetini bir noktada **toplamak** gerekir.

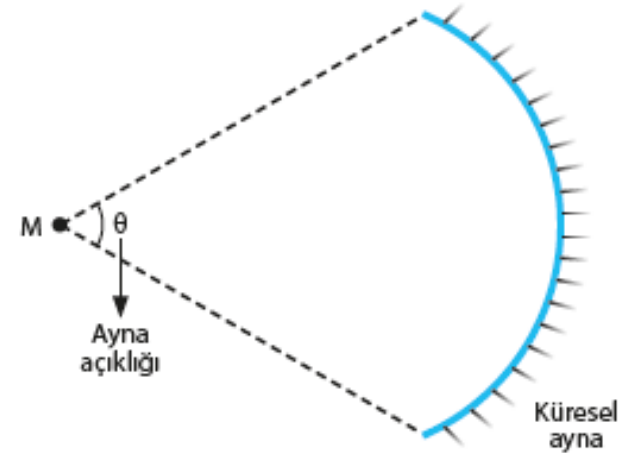
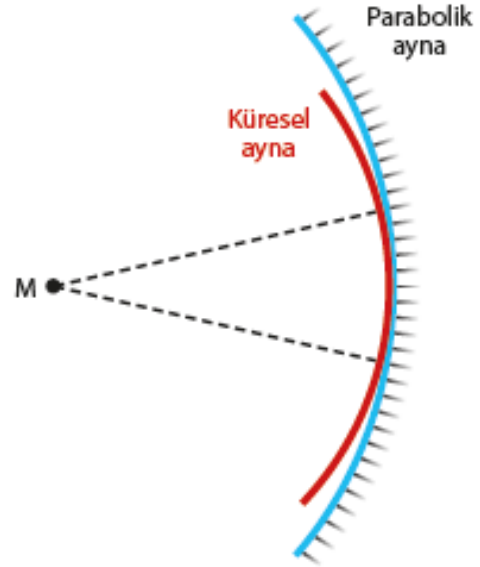

- ✓ Yansıyan ışınların toplandığı bölgenin noktasal olabilmesi için ayna boylarının her aynaya bir ışın düşecek şekilde **küçültülmesi** ve **çok sayıda ayna** kullanılması gereklidir.
- ✓ Bu durumda, aynaların oluşturacağı şekil bir **parabol** olur.

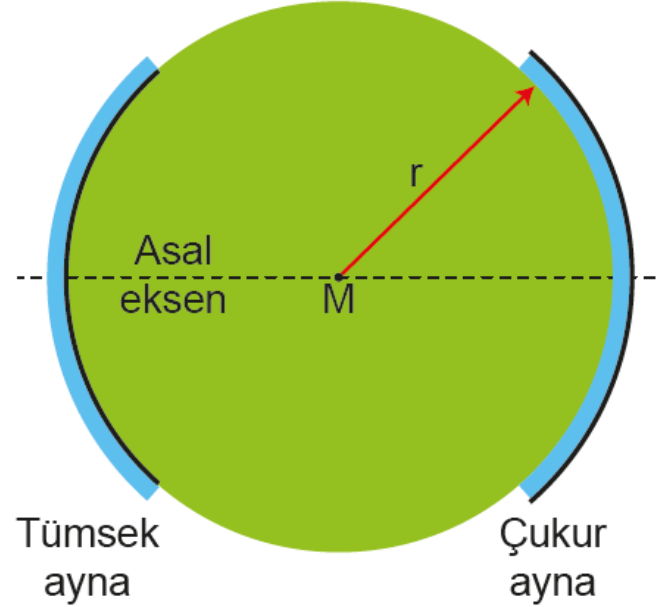
- ✓ Bir parabolik aynanın merkezini uçlarıyla birleştiren doğru parçaları arasında kalan açığa **ayna açıklığı** denir.
- ✓ Ayna açıklığının **küçük** olduğu durumlarda **küresel** aynalar, **parabolik** ayna yerine kullanılabilir.

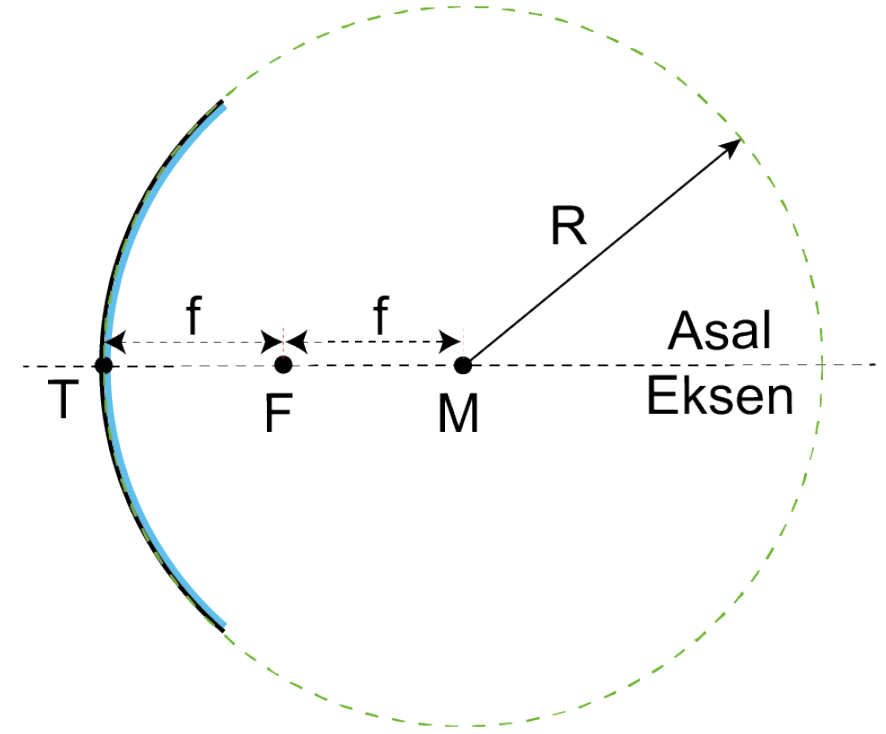
- ✓ Ayna açıklığının **küçük** olduğu durumlarda **parabolik** aynalar için geçerli özellikler, **küresel** aynalar için de geçerli kabul edilir.
- ✓ Küresel aynaların yapımı daha ekonomik olduğundan çoğu zaman parabolik ayna **yerine küresel ayna** kullanılır.

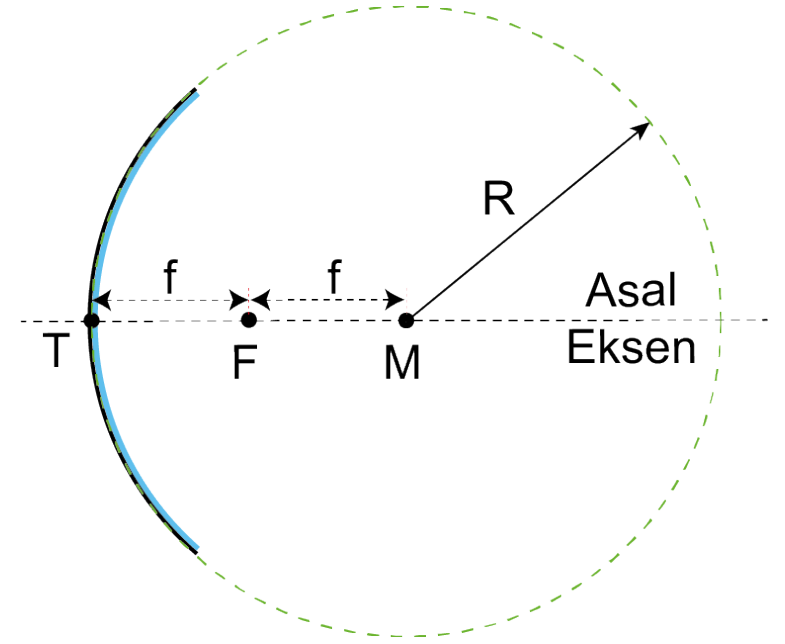
- ✓ Yansıtıcı bir **küre parçasından** elde edilen aynalara küresel ayna denir.
- ✓ **İç yüzeyi** yansıtıcı yüzey olan küresel aynalara **çukur ayna**, **dış yüzeyi** yansıtıcı yüzey olan küresel aynalara **tümsek ayna** denir.

- ✓ Küresel aynaların küre yüzeyini tamamlayacak şekilde elde edilen küresel yüzeyin merkez noktası (M), aynı zamanda küresel aynaların eğrilik merkezidir.
- ✓ Küresel aynayı iki eşit parçaya bölen ve eğrilik merkezinden geçen doğruya **asal eksen** denir.

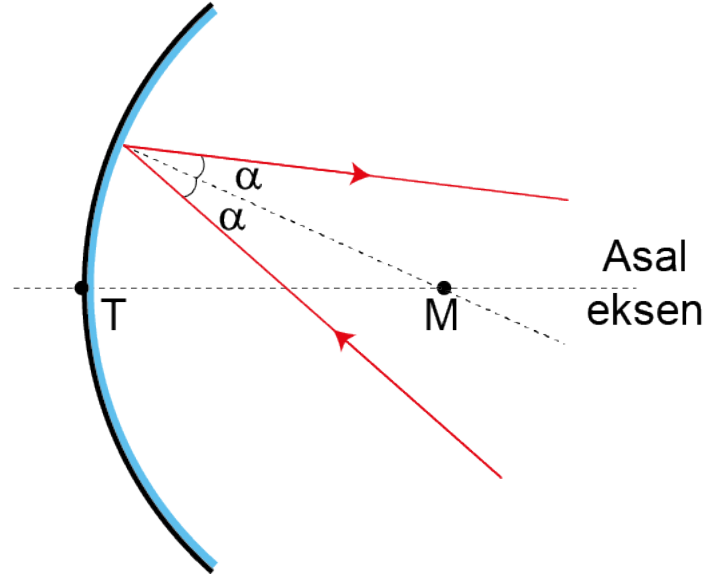

- ✓ Asal eksene paralel gönderilen ışınların yansıyanlarının ya da uzantılarının asal eksen üzerinde toplandığı noktaya aynanın **odak noktası** denir.
- ✓ Odak noktası **F** sembolüyle gösterilir.
- ✓ Odak noktası, tepe noktası ile merkez noktası arasındaki uzaklığı **iki eşit** parçaya bölen noktadır.

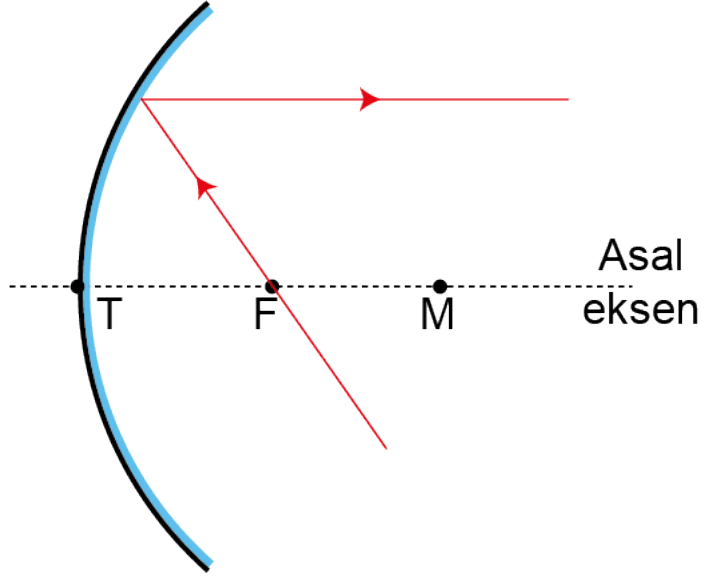

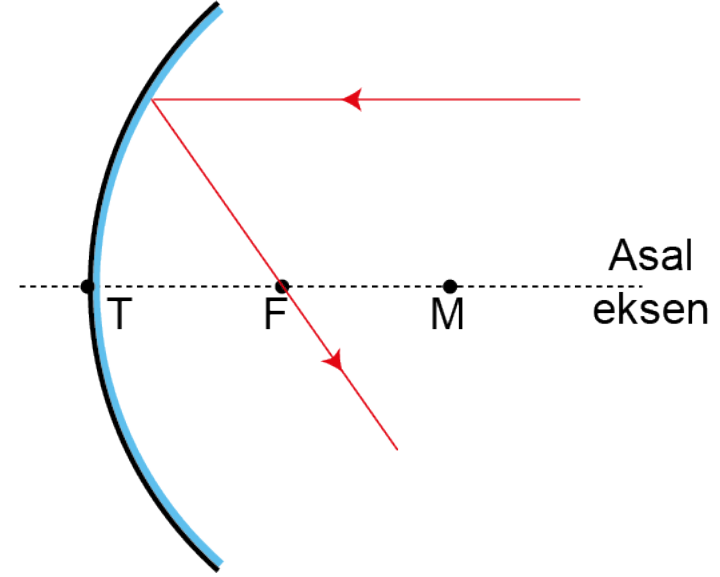
- ✓ Küresel ayna üzerine düşürülen ışık ışınlarının yansımaları olayı, **yansıma kanunlarına** göre gerçekleşir.
- ✓ Küresel aynaların geometrik yüzeylerinden dolayı aynanın merkezinden ayna yüzeyine çizilen doğrular yüzey **normal**dir.

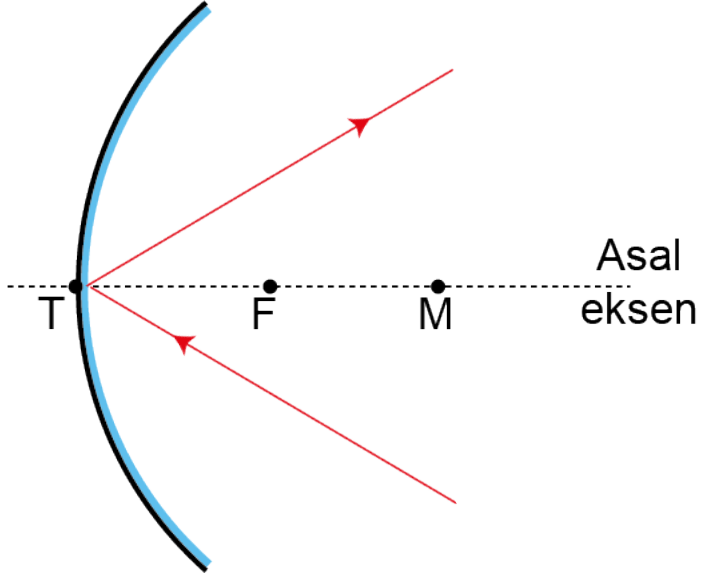
Odak Noktasından Gelen Işın

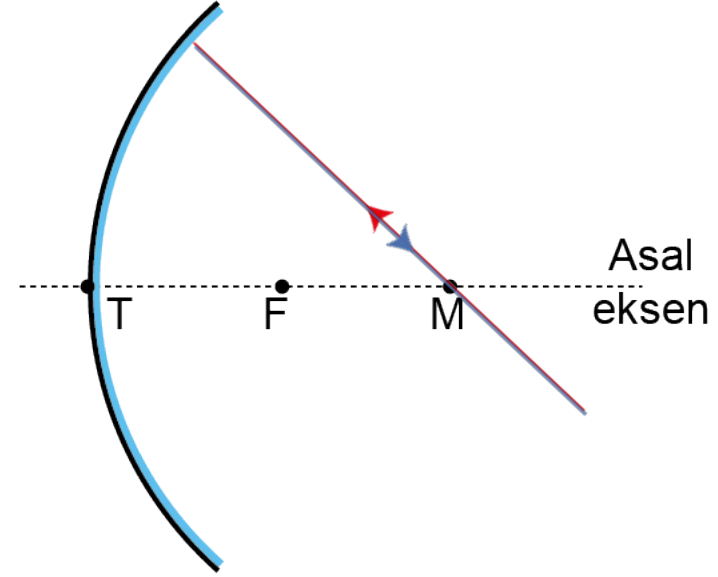
Asal Eksene Paralel Gelen Işın

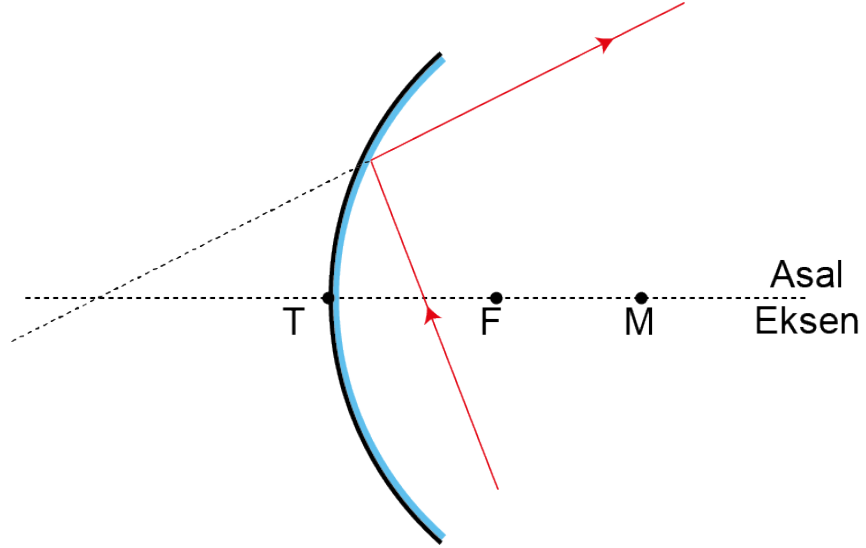
Tepe Noktasına Gelen Işın

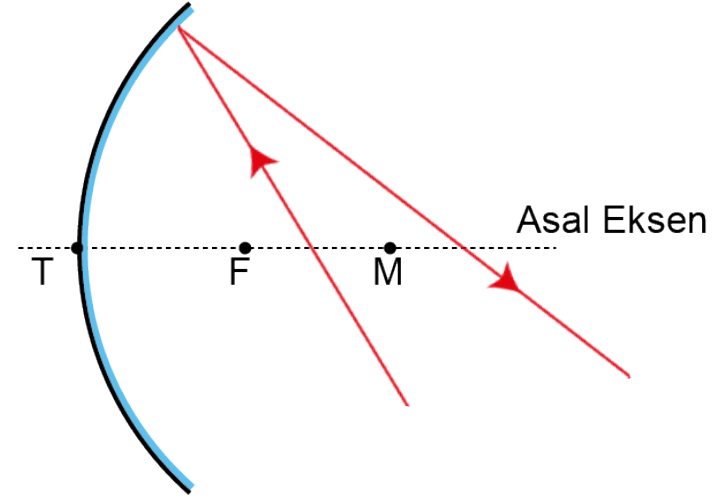
Merkez Noktasından Geçerek Gelen Işın

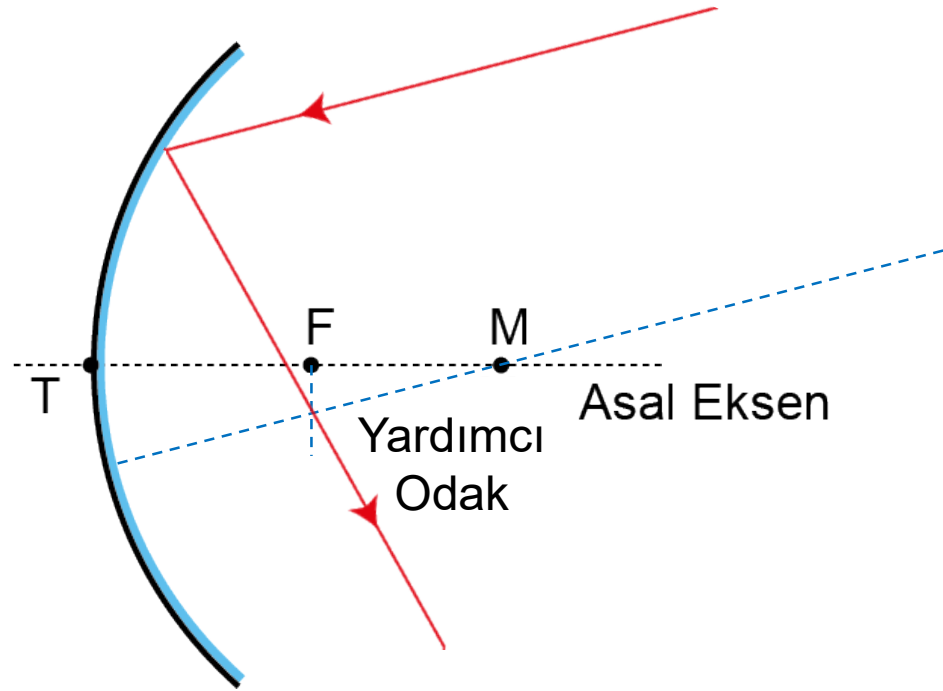

Odak Noktası ile Tepe Noktası Arasından Gelen Işın

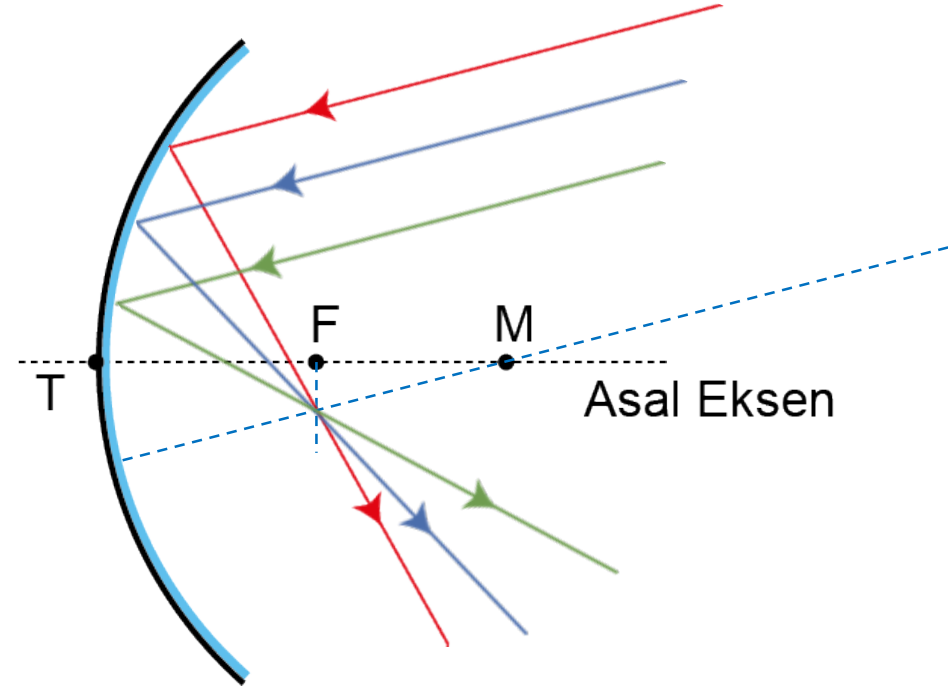

Odak Noktası ile Merkez Noktası Arasından Gelen Işın

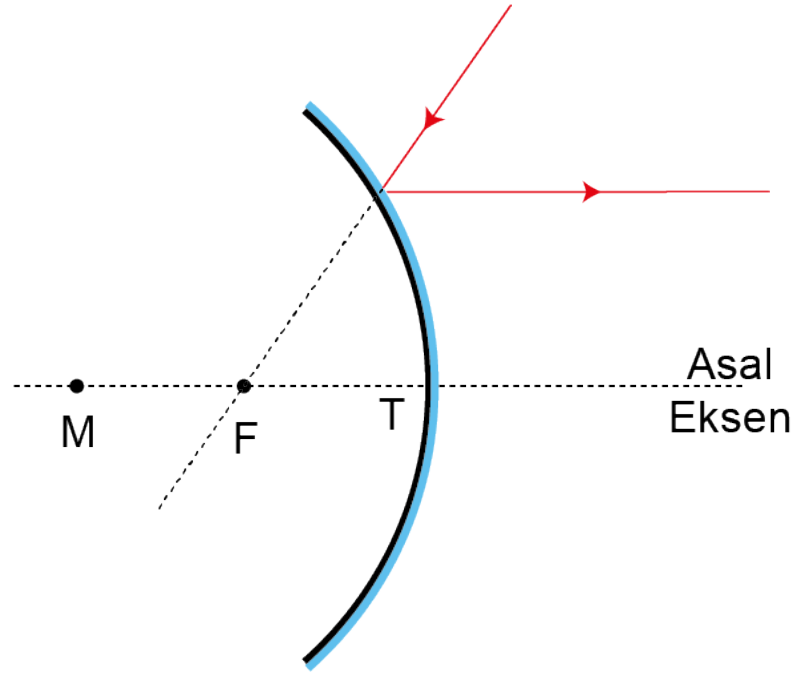

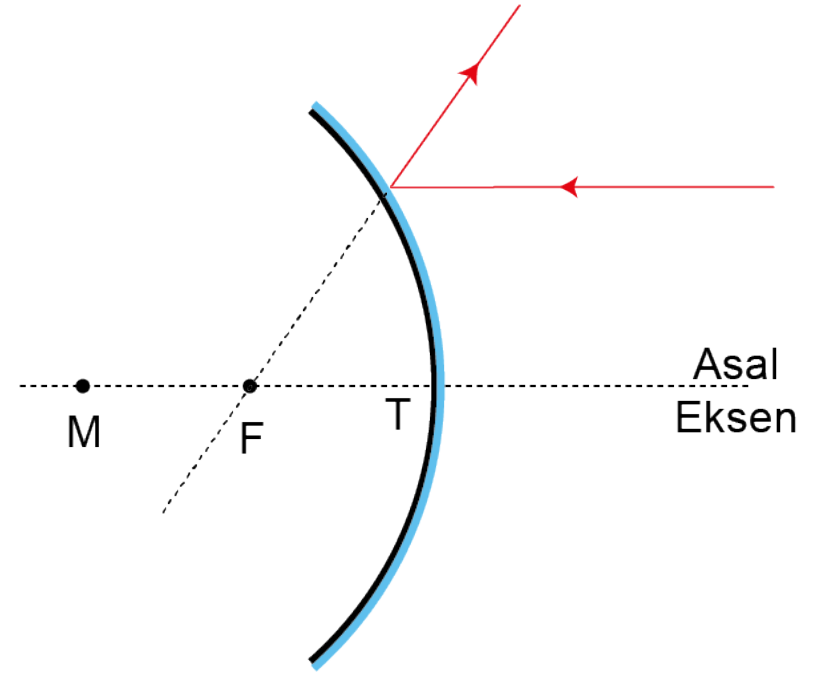
Birbirine Paralel Olan Fakat Asal Eksene Paralel Olmayan Işın Demetleri

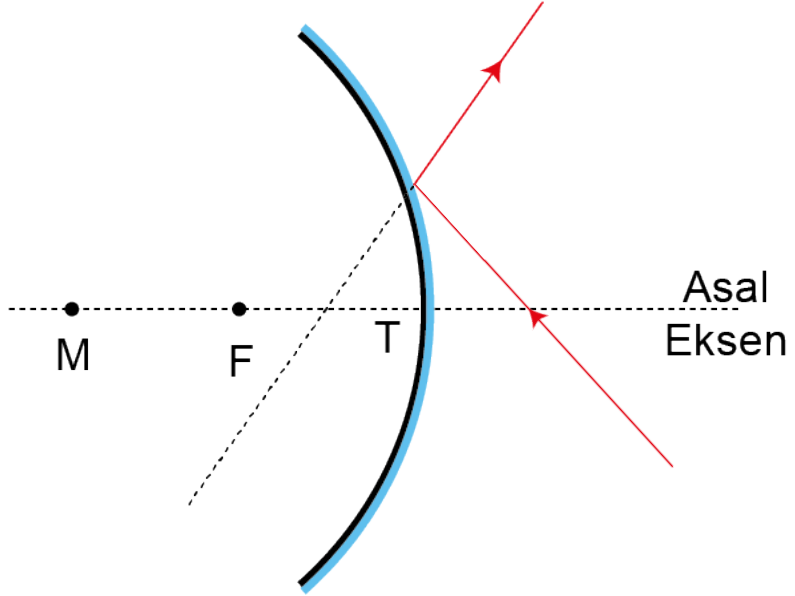
Odak Noktasına Gelen Işın

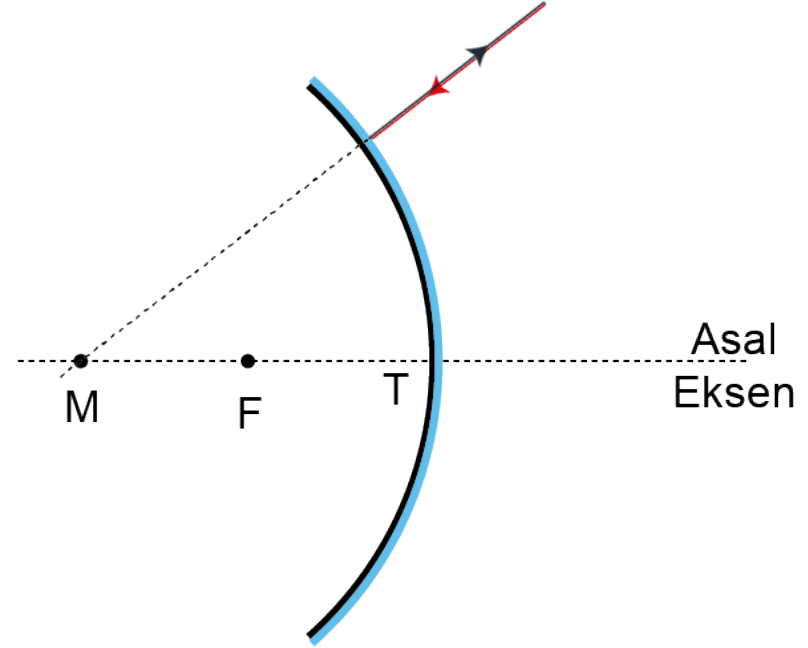
Asal Eksene Paralel Gelen Işın

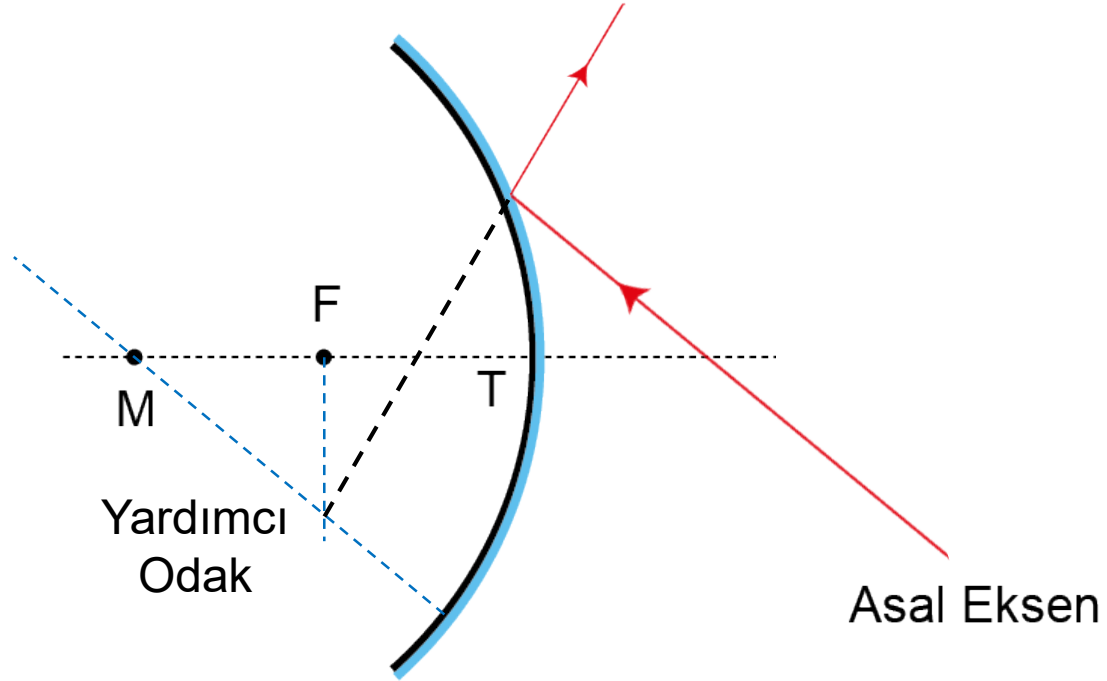
Asal Ekseni Keserek Gelen Işın

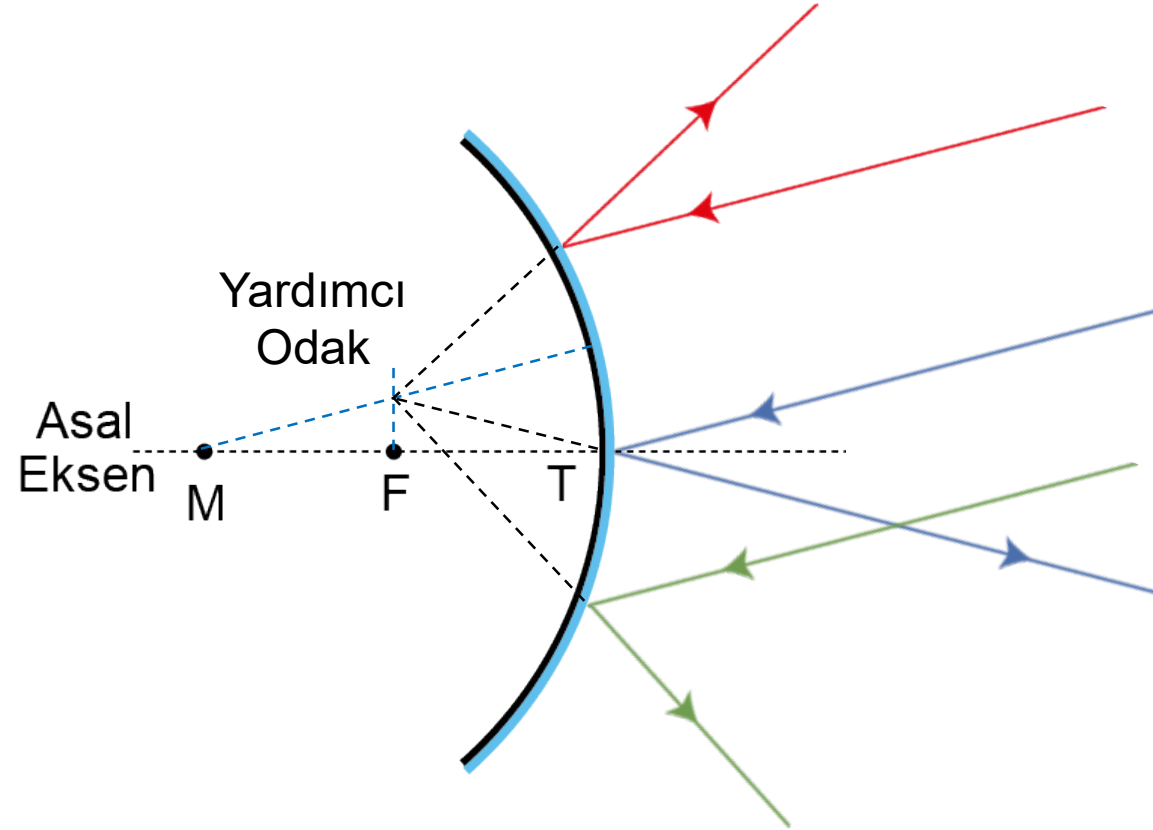
Merkeze Gelen Işın

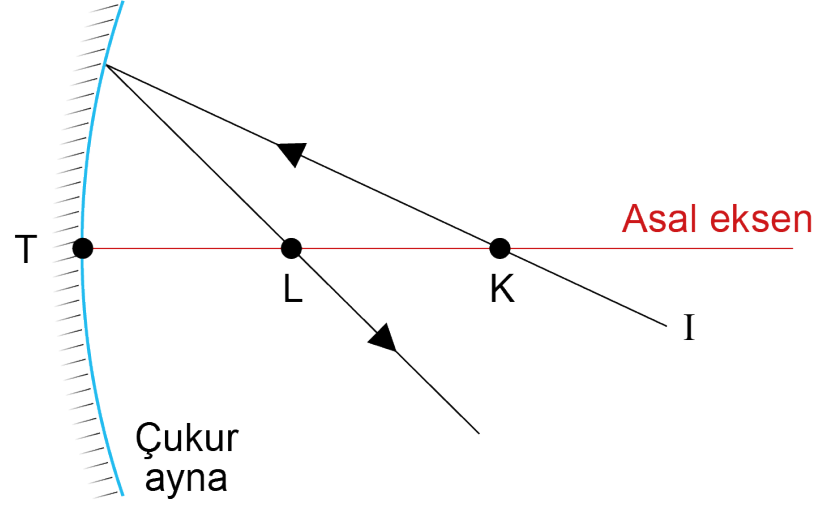

Birbirine Paralel Olan Fakat Asal Eksene Paralel Olmayan Işın Demetleri

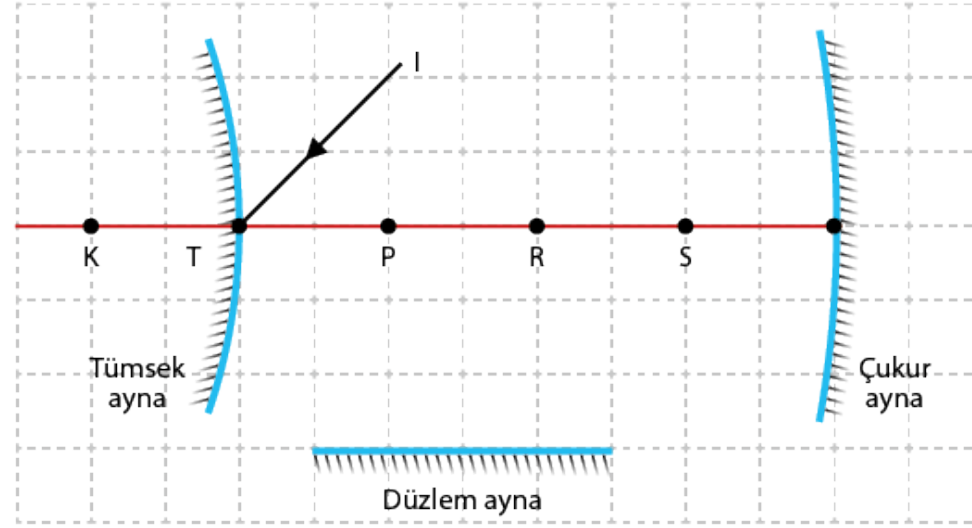

Şekildeki çukur aynaya K noktasından gelen I ışını L noktasından geçecek şekilde yansımaktadır.

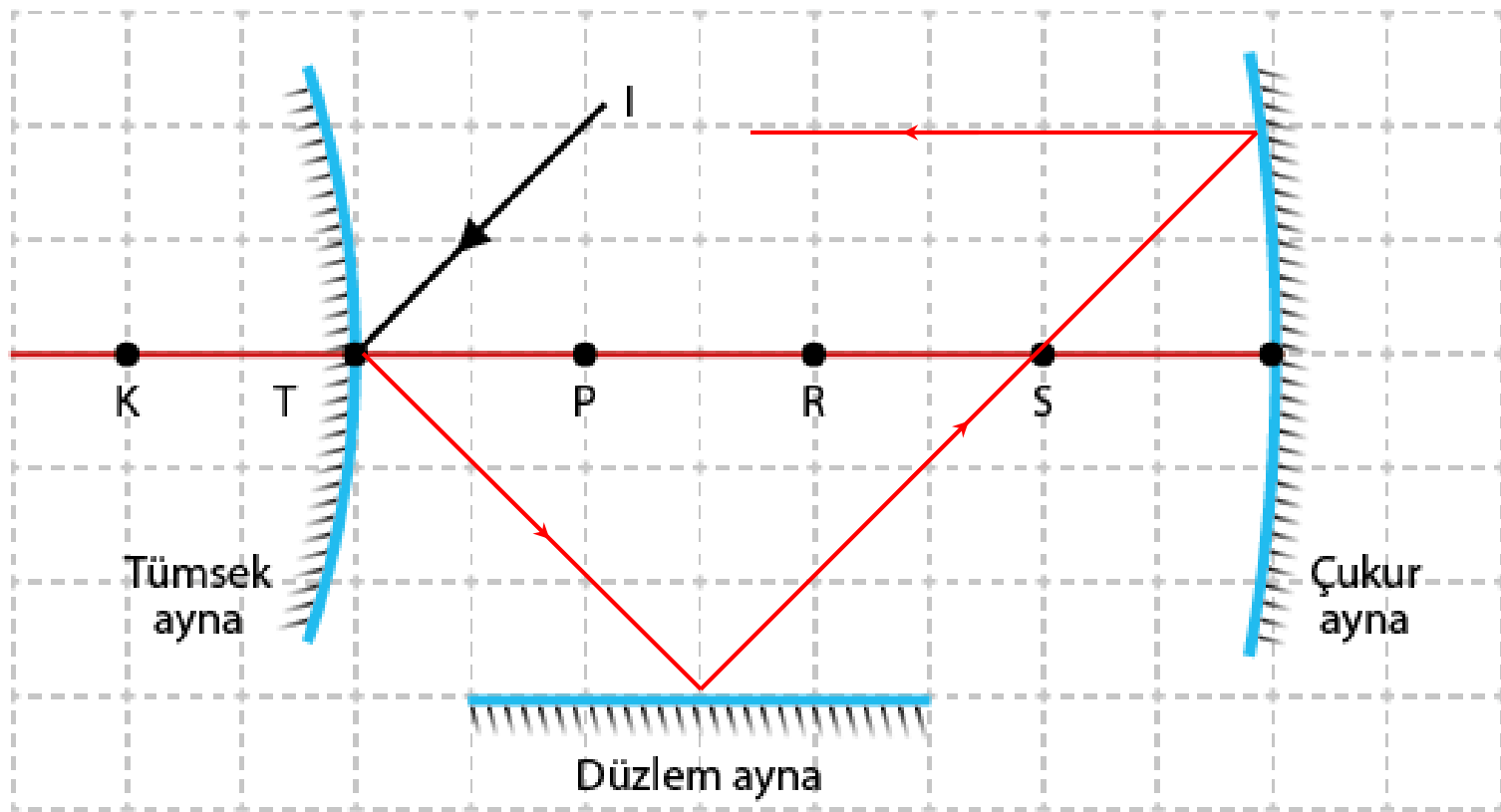

Buna göre aynanın odak noktası nerededir?

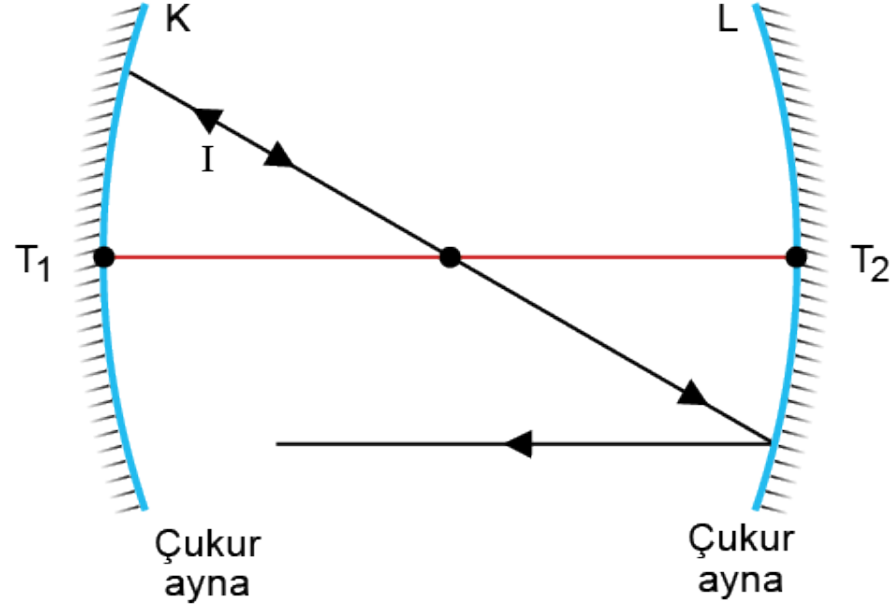
Eşit kare bölmeli düzleme şekildeki gibi yerleştirilen tümsek ayna, çukur ayna ve düzlem ayna ile bir optik sistem oluşturulmuştur.

Tümsek aynaya gönderilen I ışını, çukur aynadan asal eksene paralel olacak şekilde yansıdığına göre çukur aynanın merkezi hangi noktadadır?

K ve L çukur aynalarının odak uzaklıkları f_K ve f_L 'dir.

K çukur aynasına gönderilen I ışık ışınının izlediği yol şekildeki gibi olduğuna göre aynalar arası uzaklığı f_K ve f_L cinsinden bulunuz.

- ✓ Düzlem aynalarda olduğu gibi **küresel aynalarda** da görüntü oluşumu için en az iki ışın gönderilir.
- ✓ Işınlara kesiştiği yerde cismin **gerçek görüntüsü**, uzantılarının kesiştiği yerde ise cismin **sanal görüntüsü** oluşurlar.

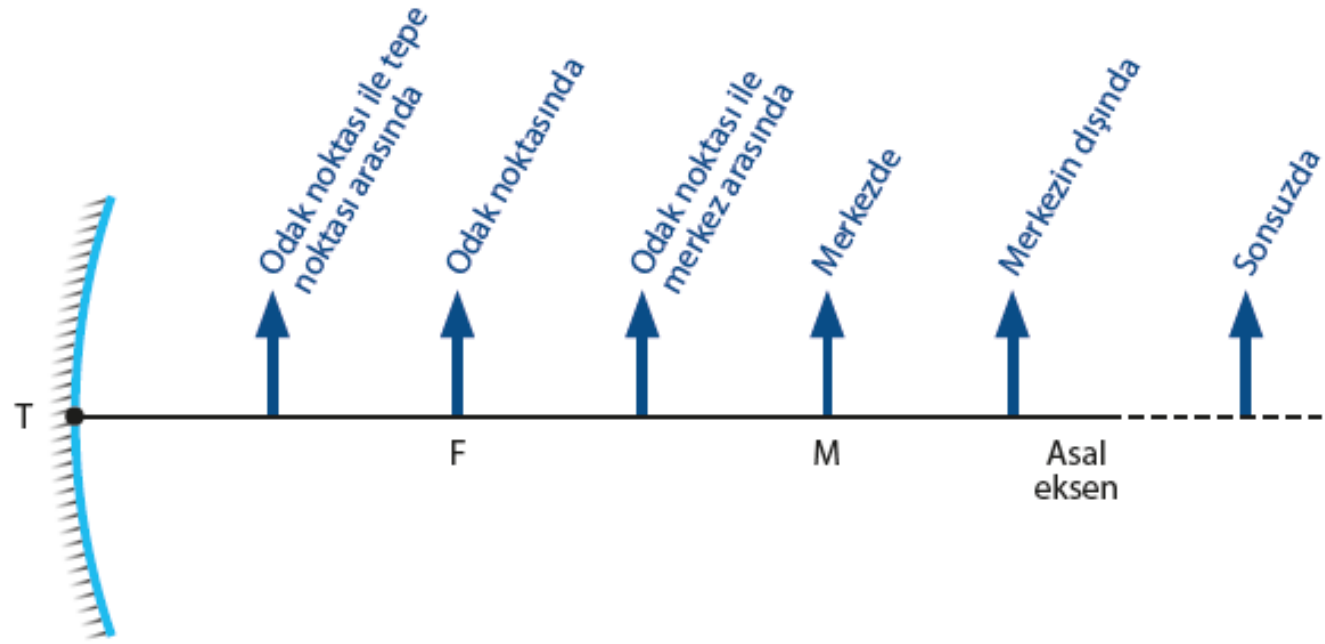
- ✓ Bir mağazaya güvenlik için yerleştirilen **tümsek ayna** ile mağazanın içinin **geniş açılı görüntüsü** elde edilir.

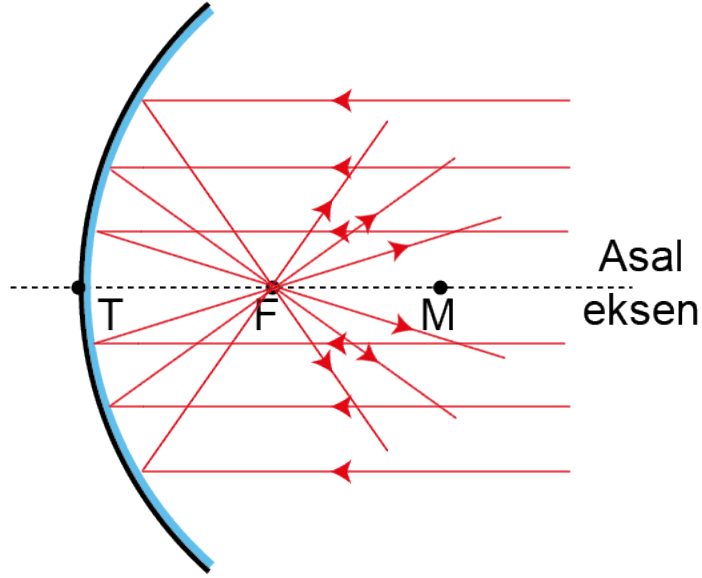

- ✓ **Çukur aynalarda** cisimlerin, kendisinden daha **büyük görüntüsü** elde edilir.

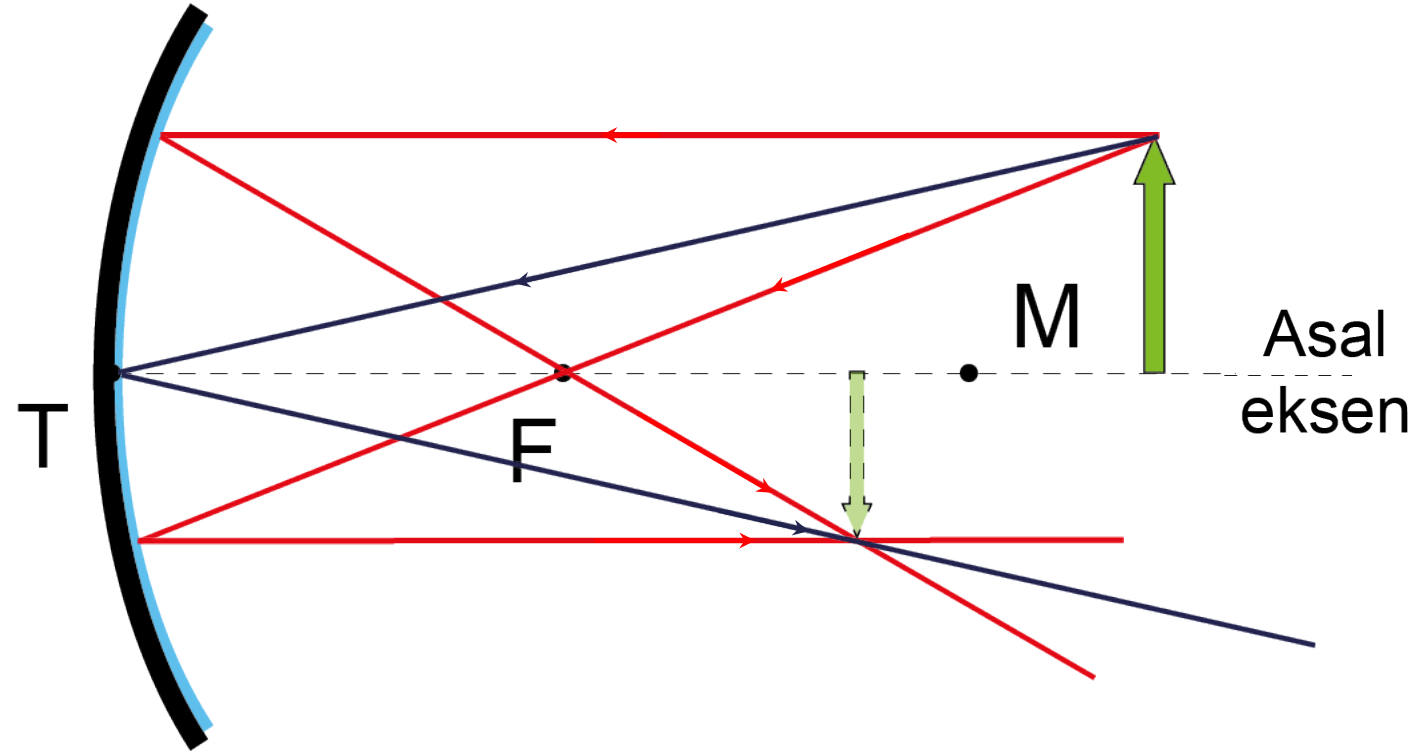

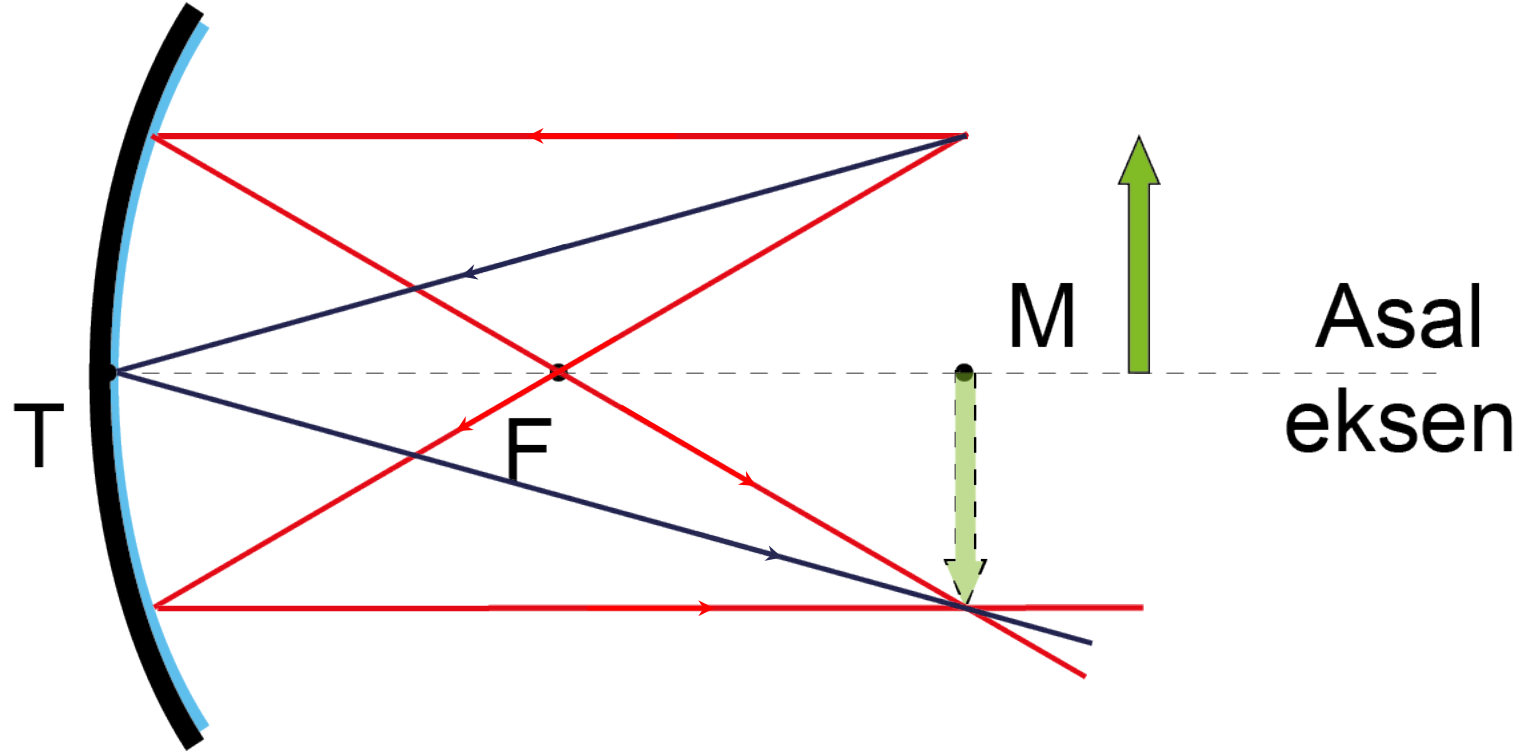
Sonsuzdaki Cismin Görüntüsü

- ✓ Ayna boyutları ile kıyaslandığında aynadan çok uzakta bulunan bir cisim, sonsuzda kabul edilir.
- ✓ Bunun için sonsuzdaki cisimden gelen ışınların asal eksene paralel veya paralele yakın geldiği kabul edilir.

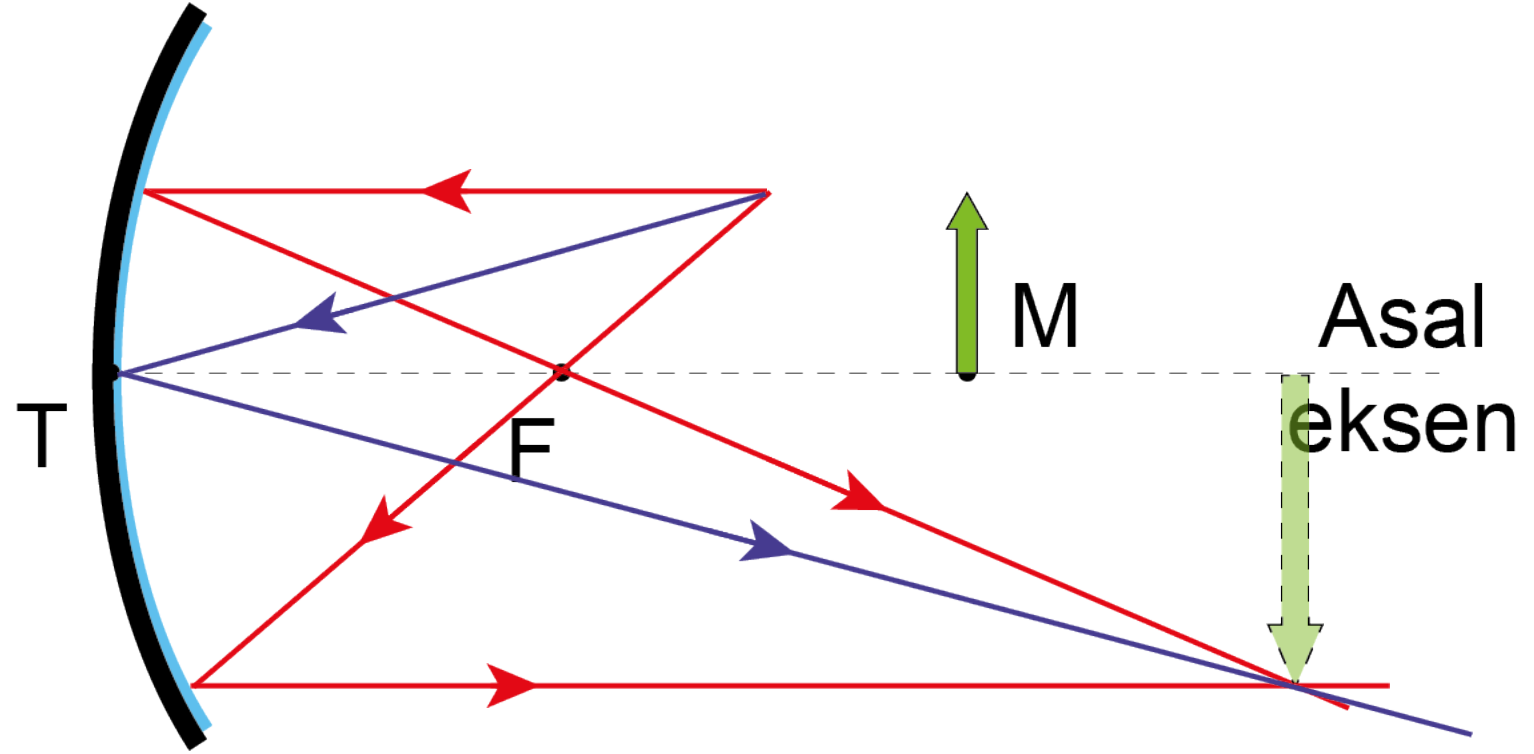
Merkez Dışındaki Cismin Görüntüsü

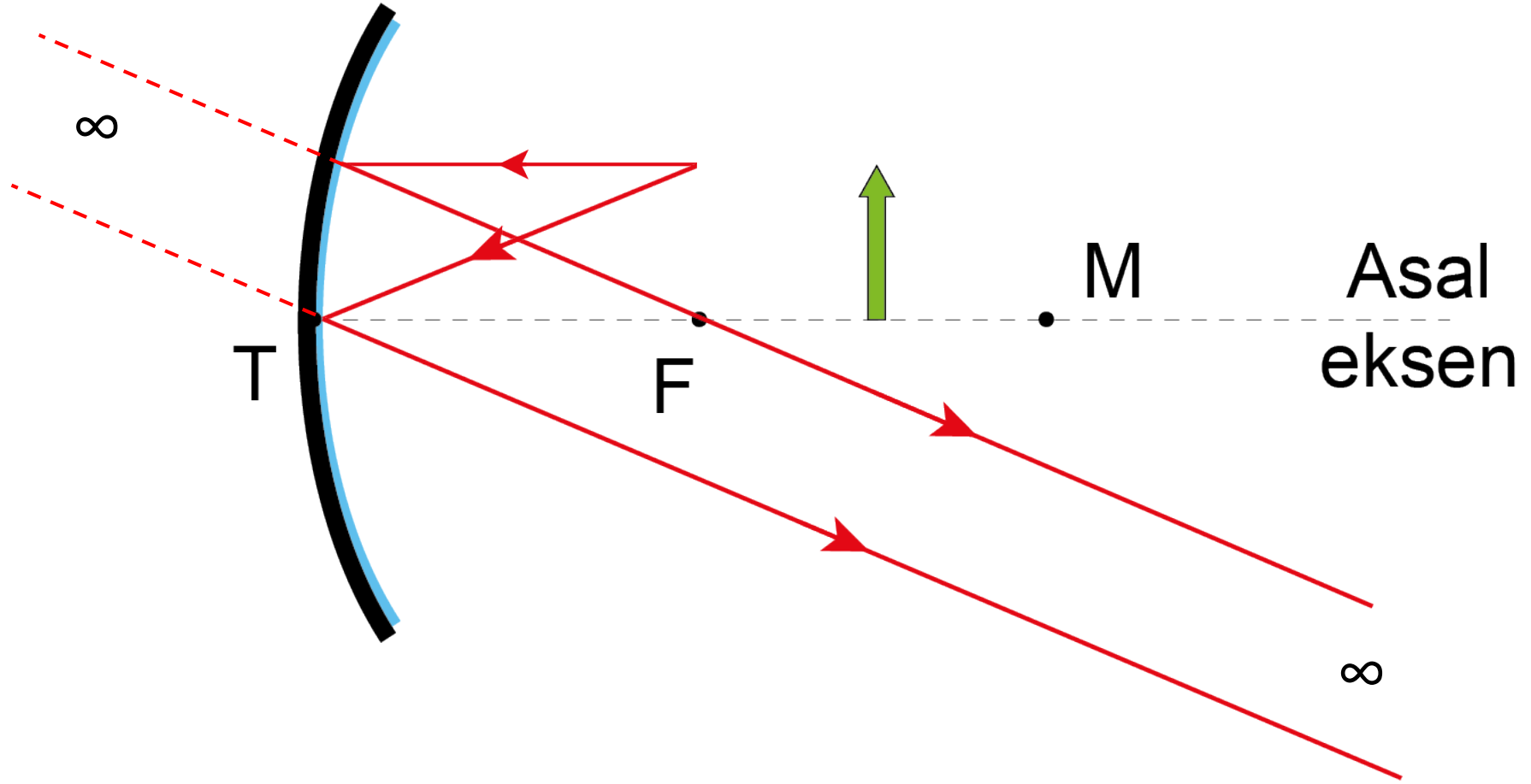
Merkezdeki Cismin Görüntüsü

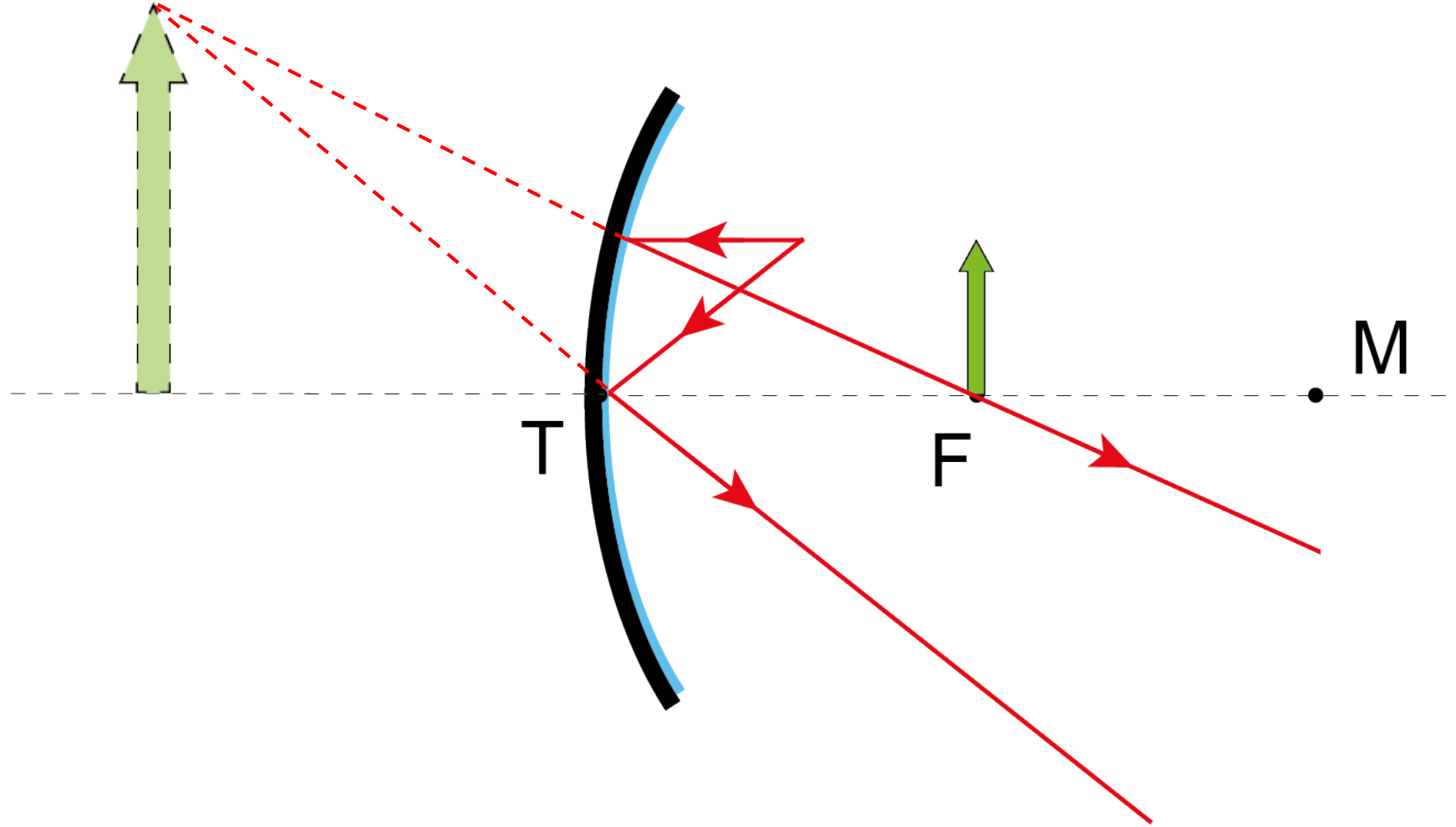
Merkezle Odak Arasındaki Cismin Görüntüsü

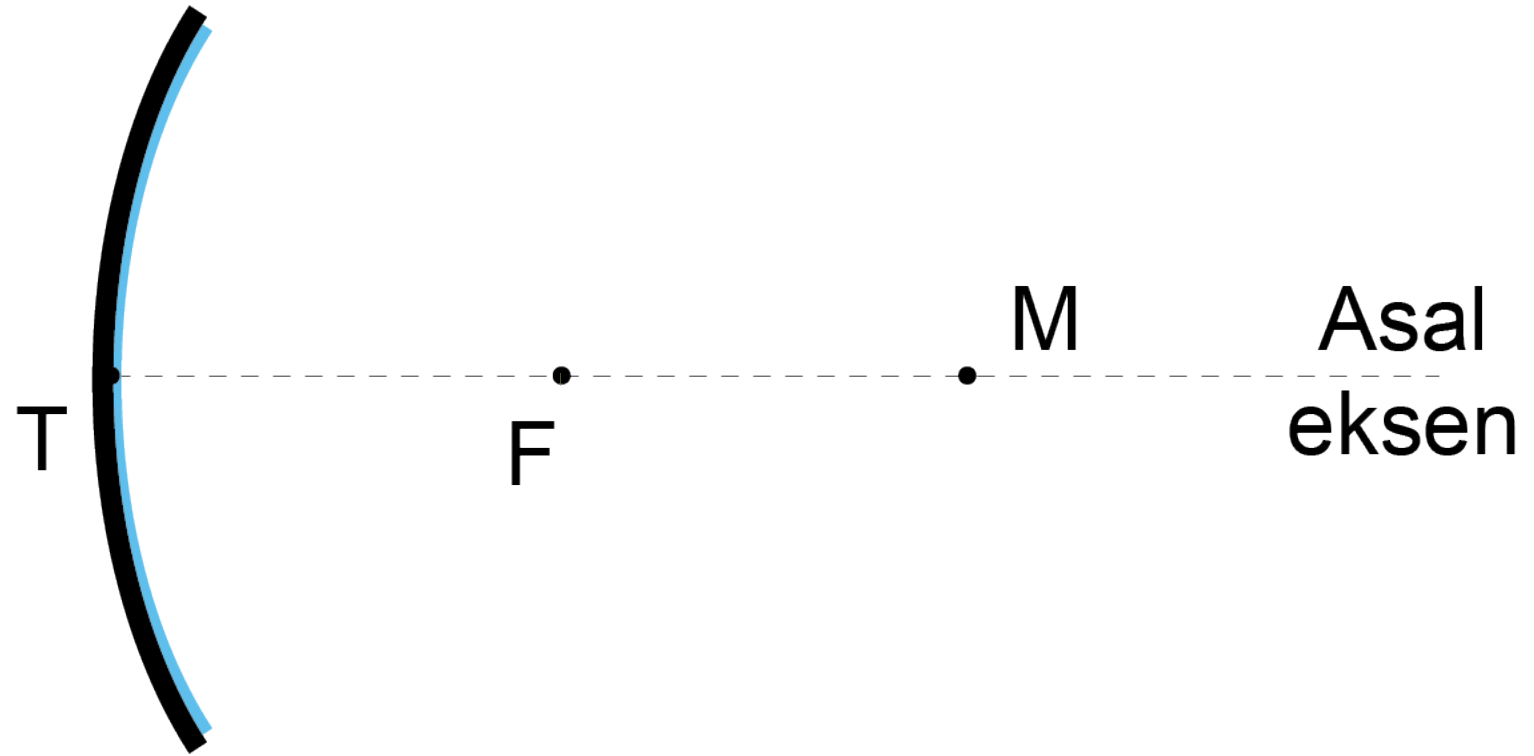
Odaktaki Cismin Görüntüsü

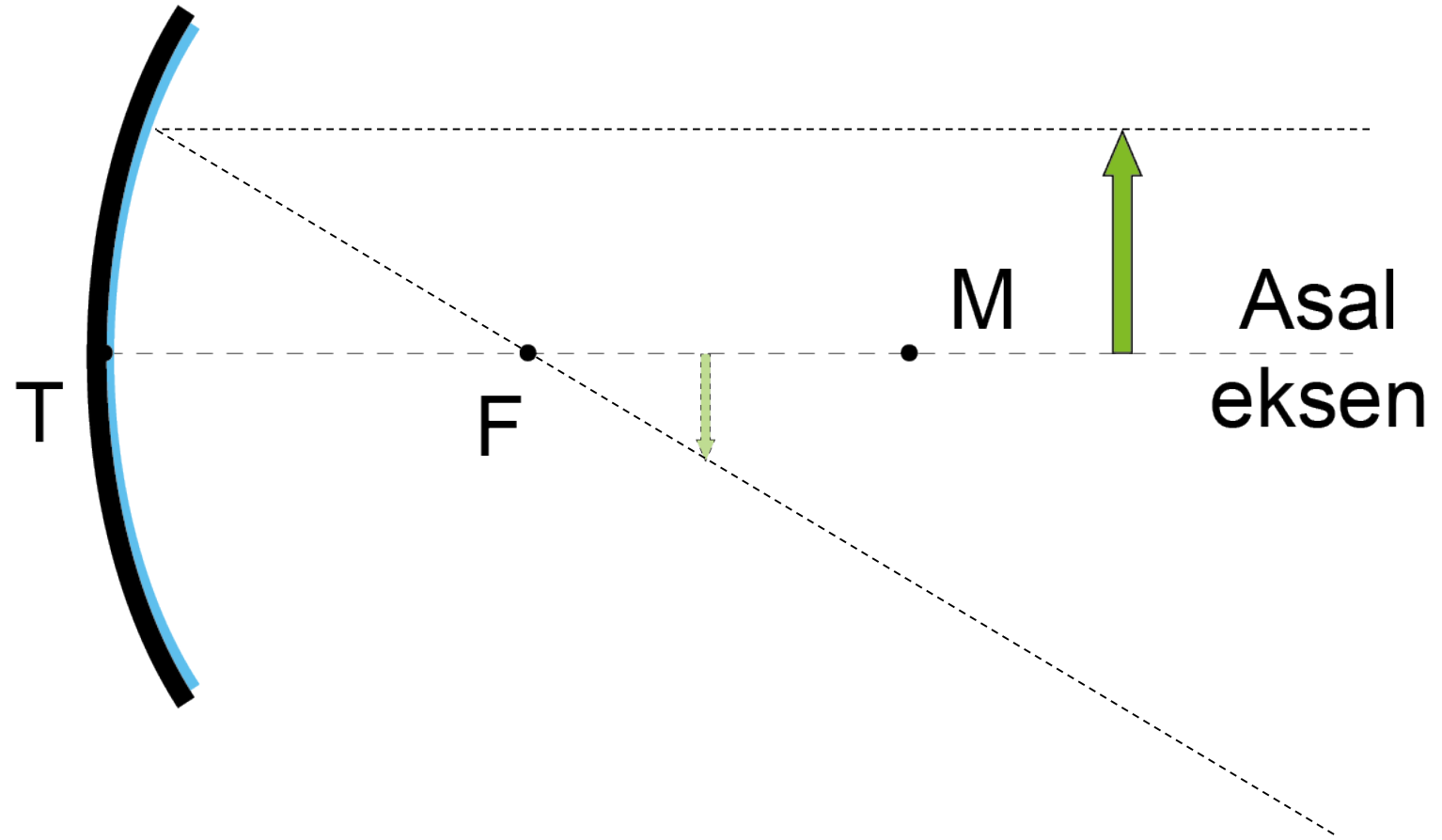

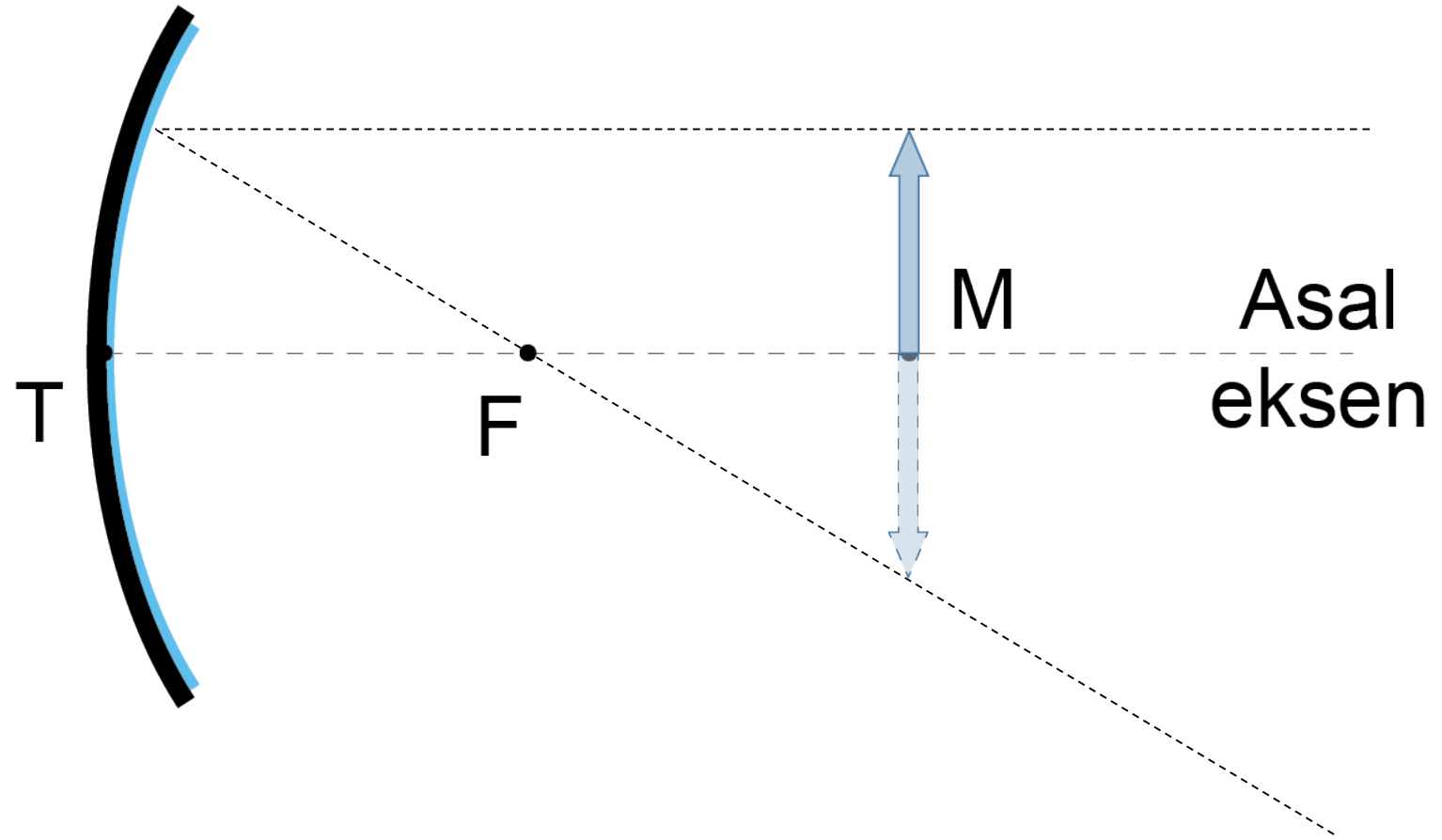
Ayna ile Odak Arasındaki Cismin Görüntüsü

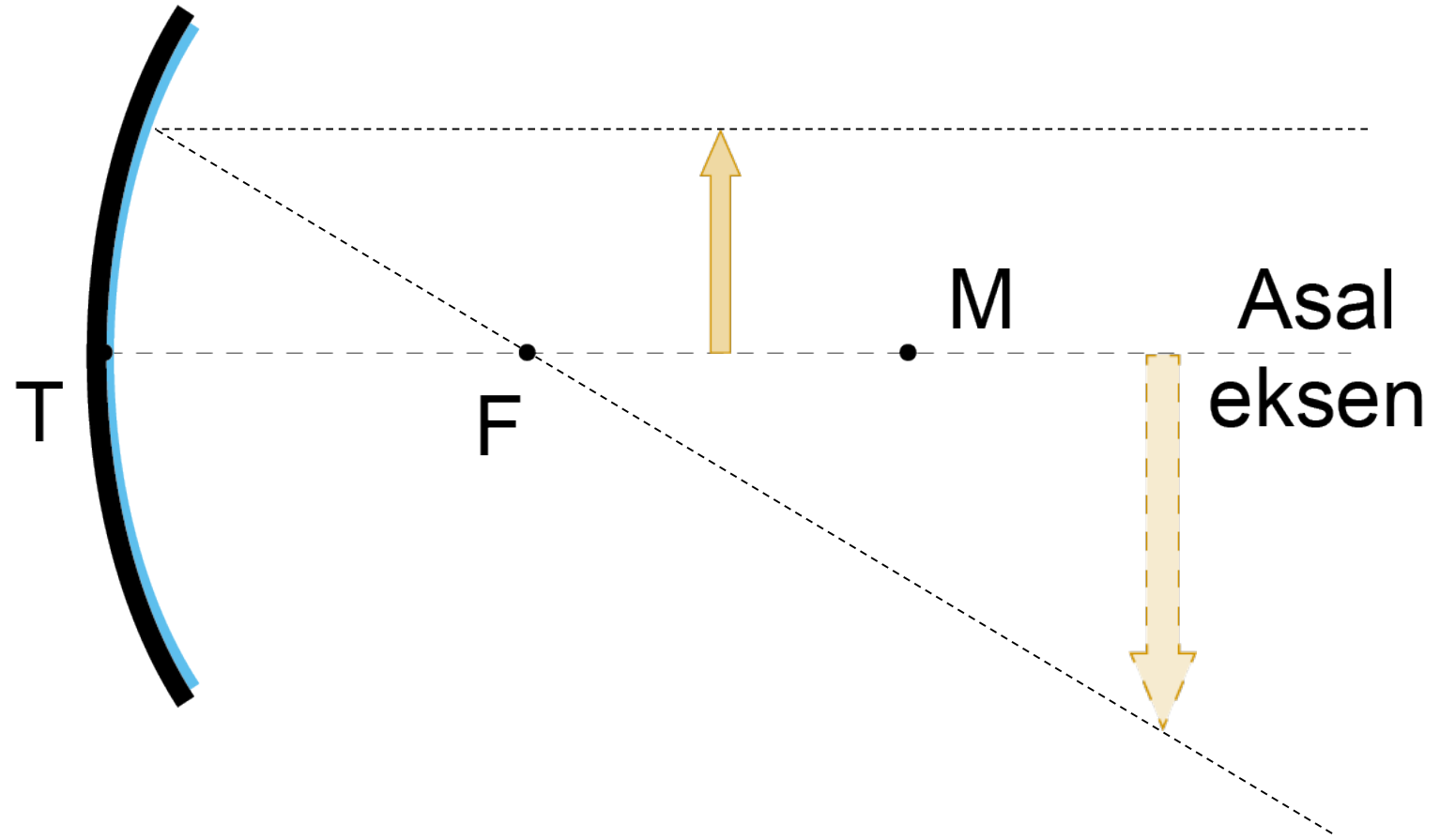

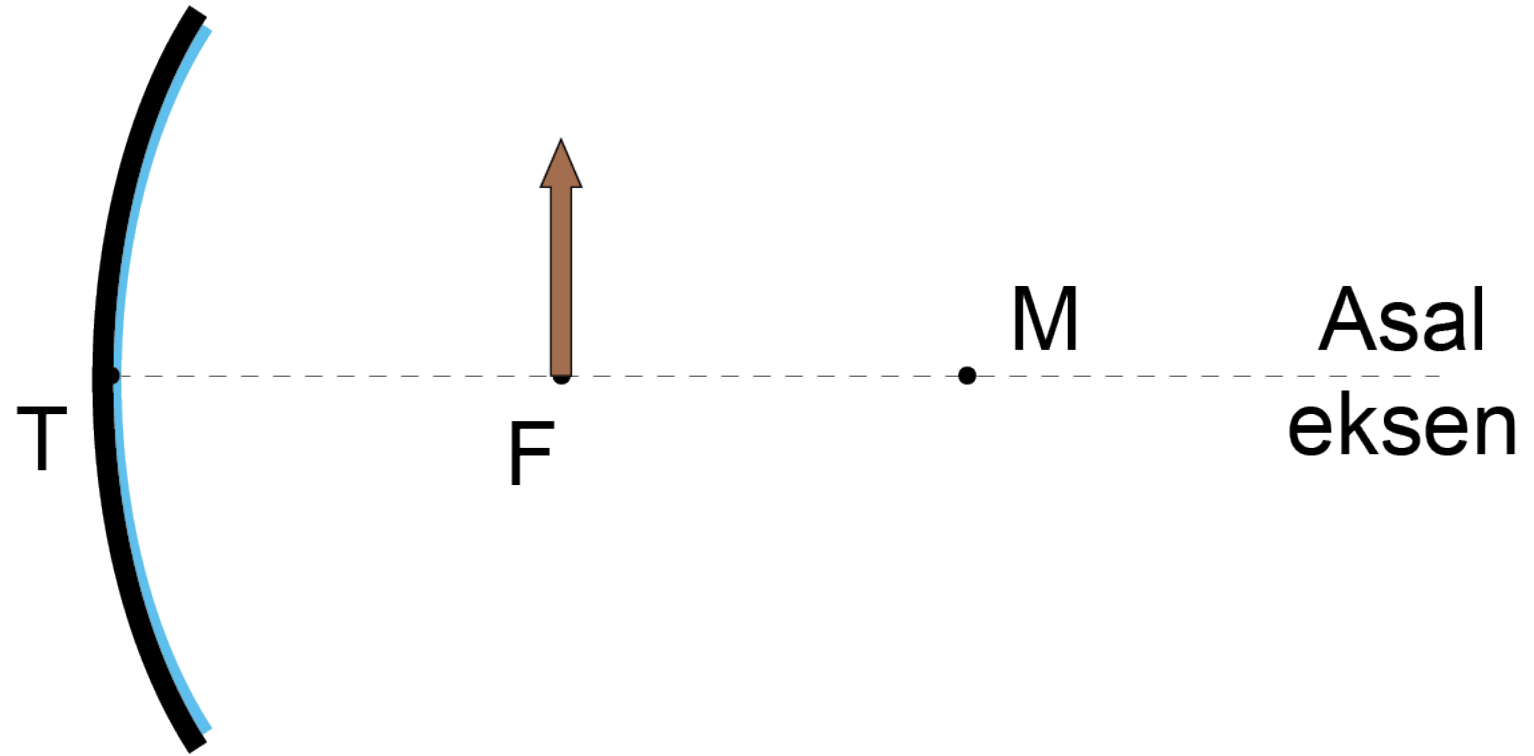

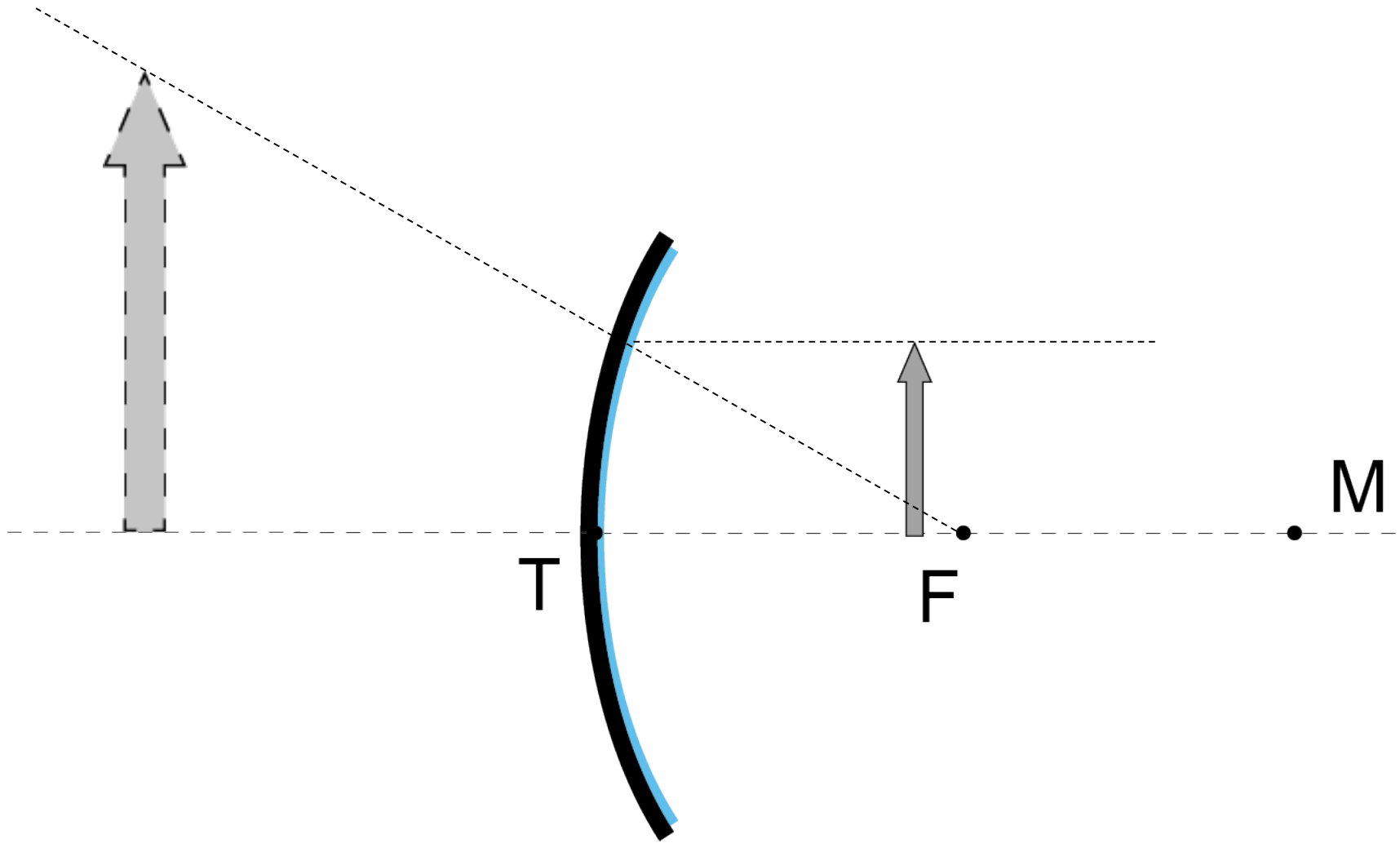

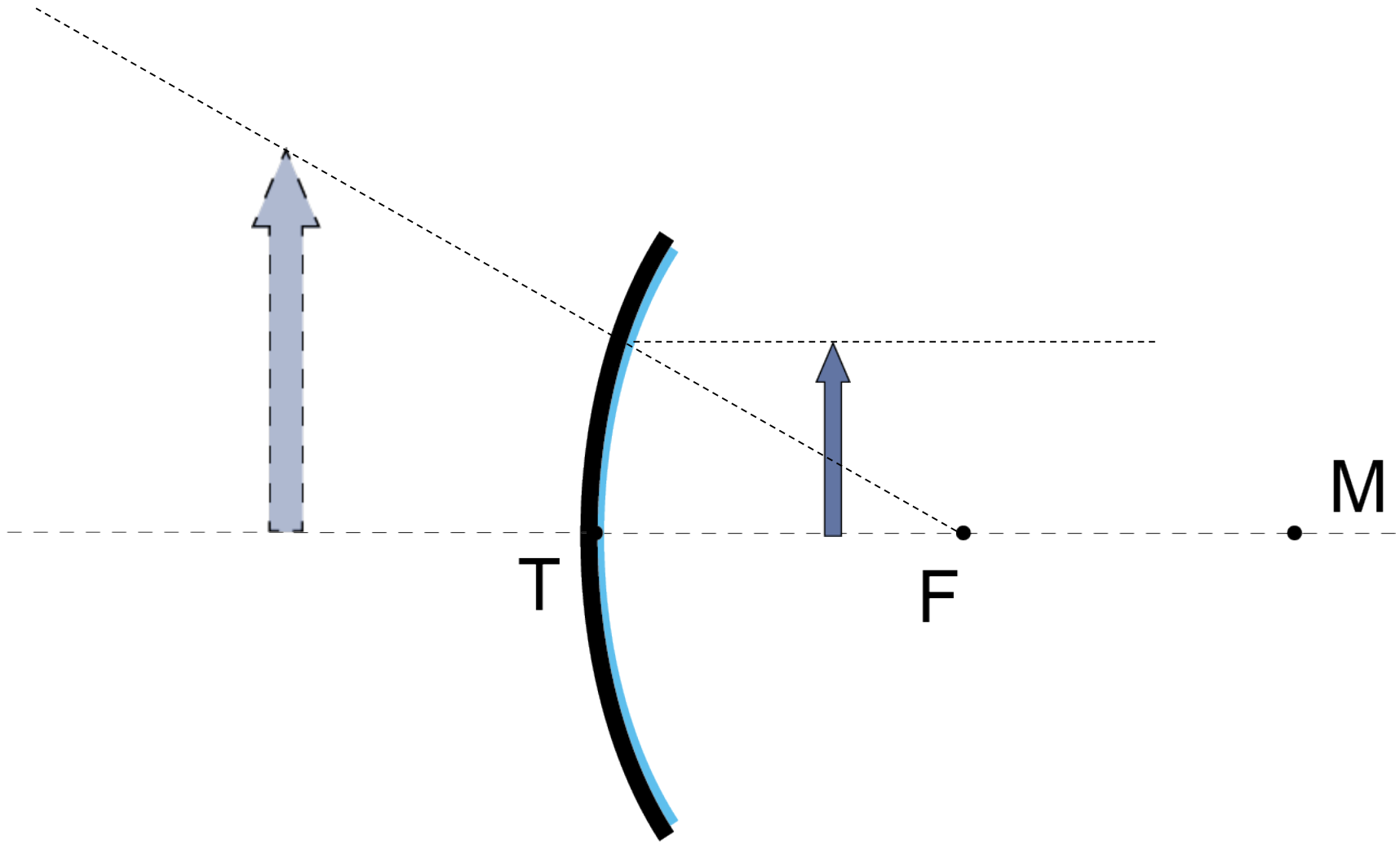

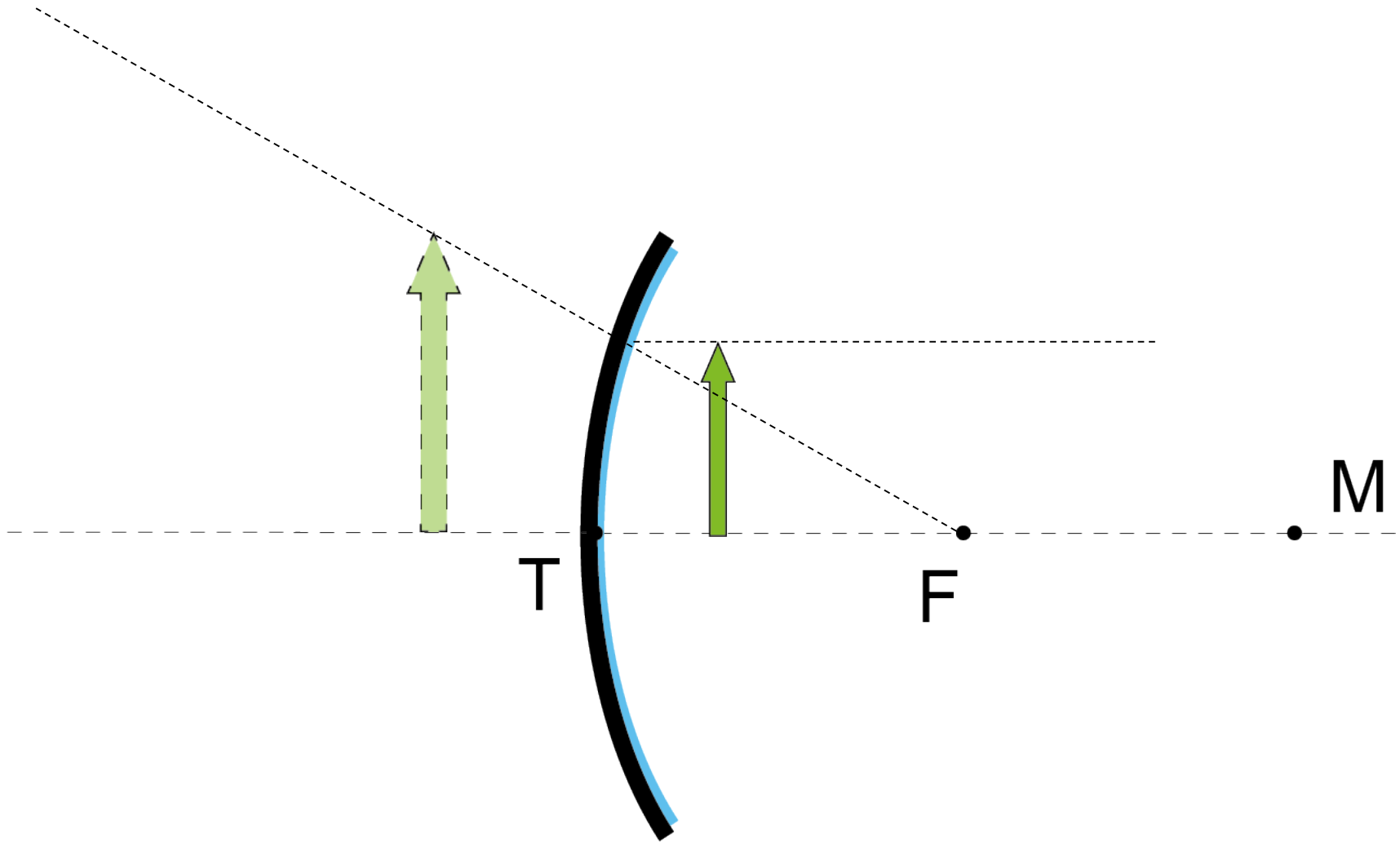

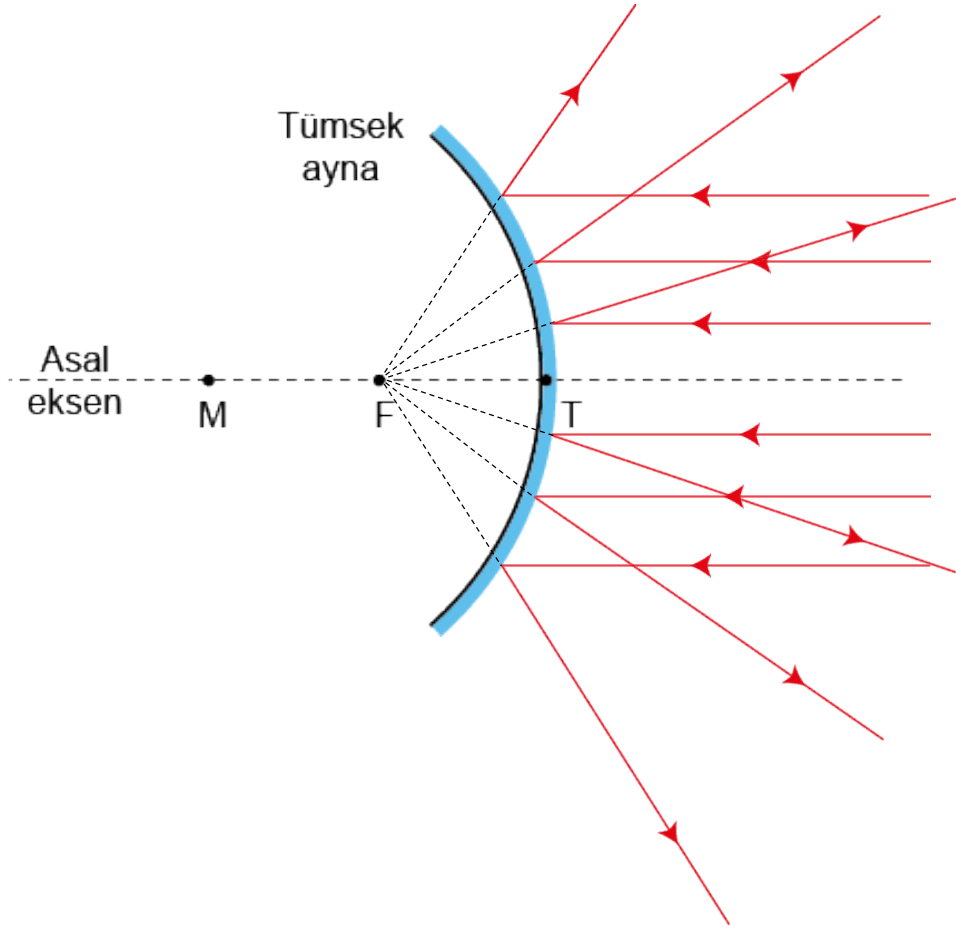

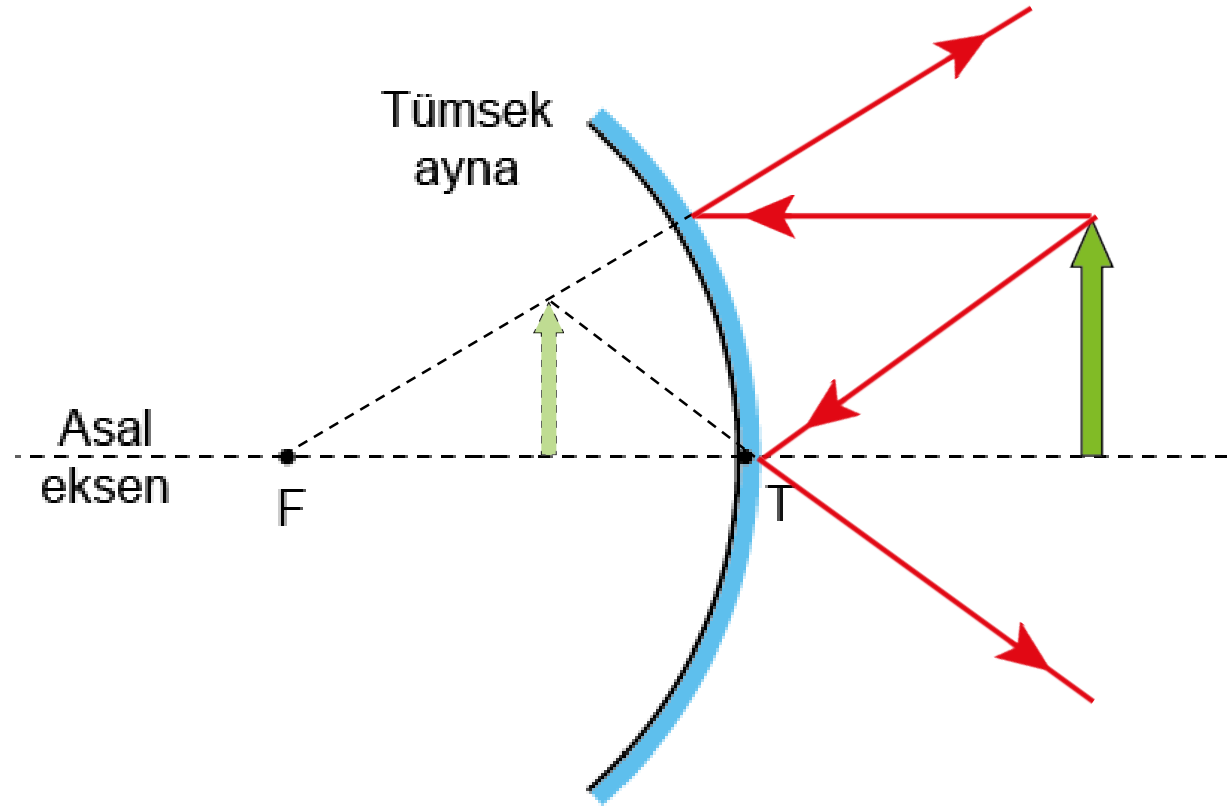

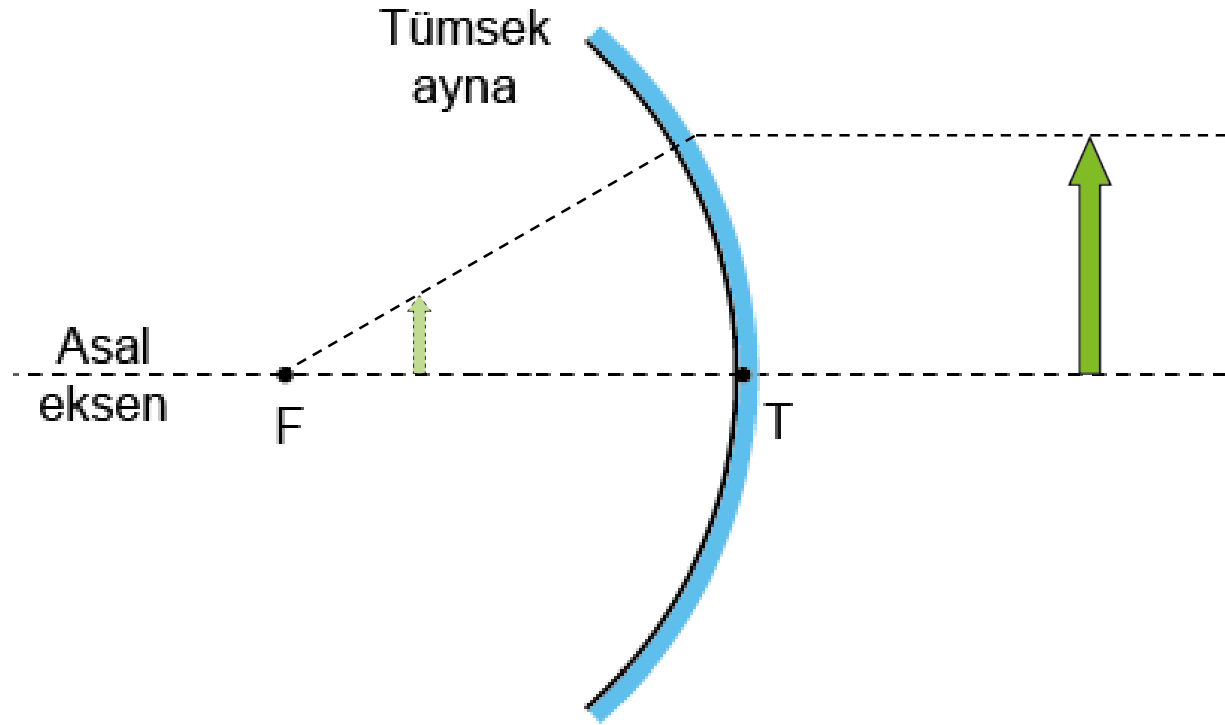

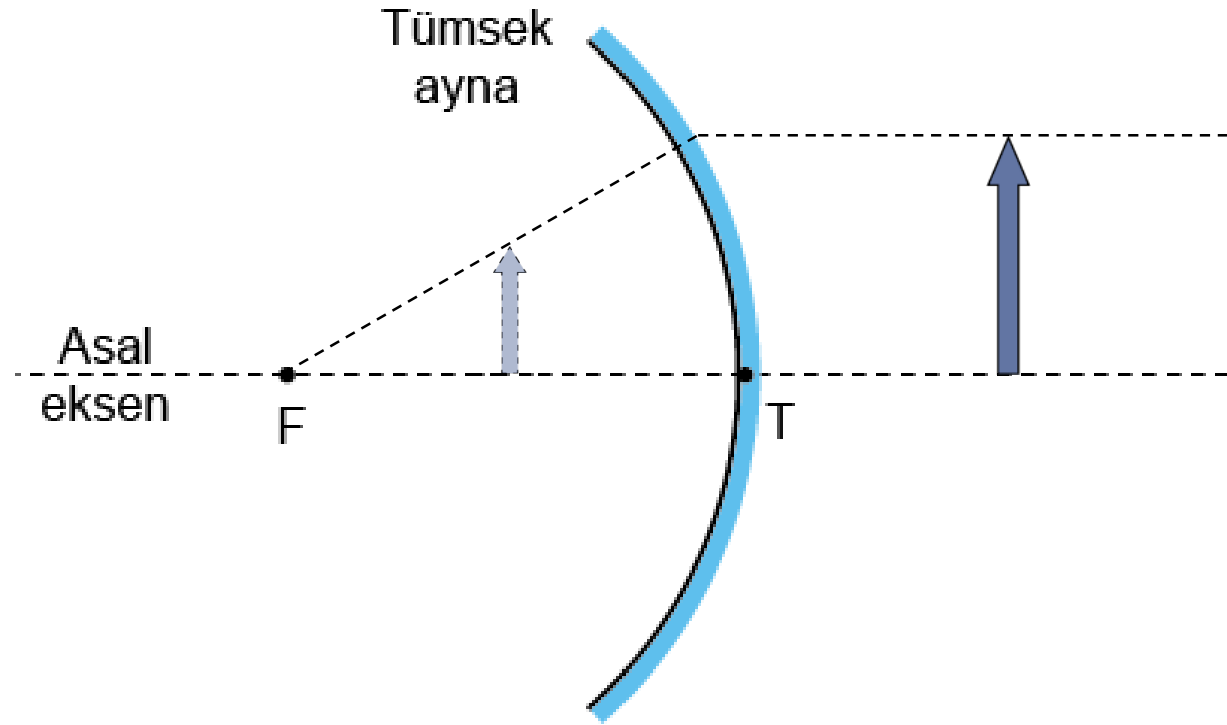

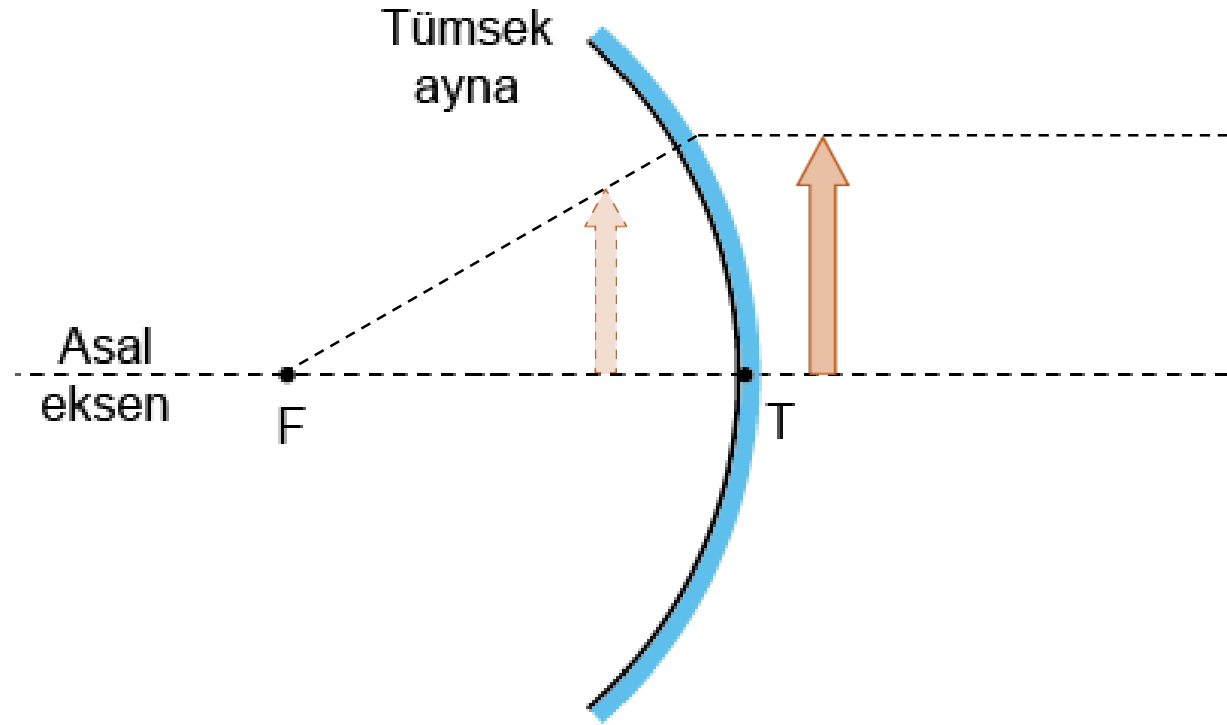
Sonsuzdaki Cismin Görüntüsü

- ✓ Sonsuzdaki cisimden tümsek aynaya gelen ışınlar birbirine ve asal eksene paralel kabul edildiğinden yansıyan ışınların uzantıları odak noktasında kesişir.

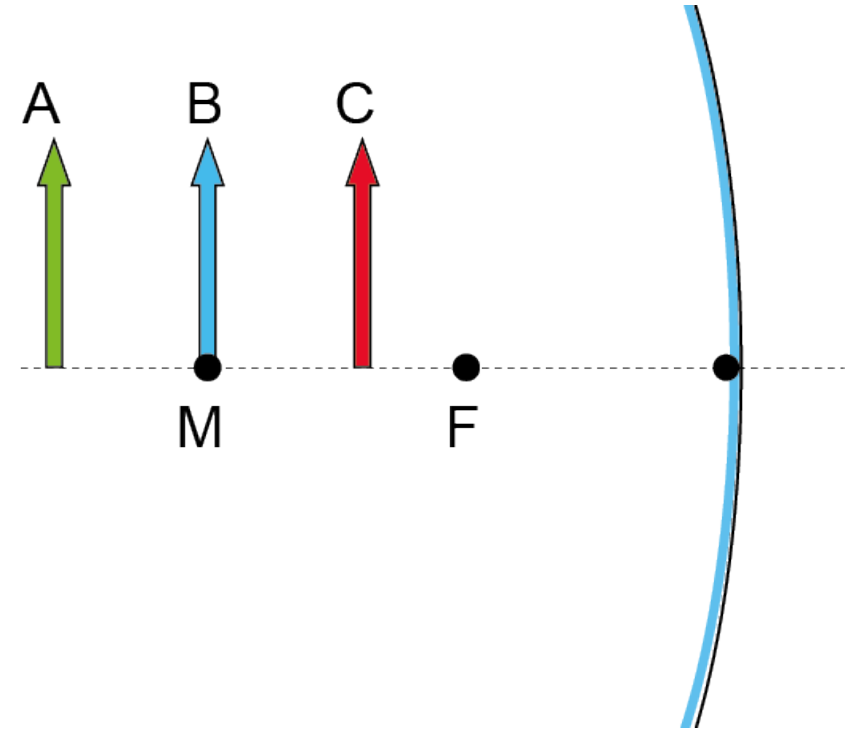

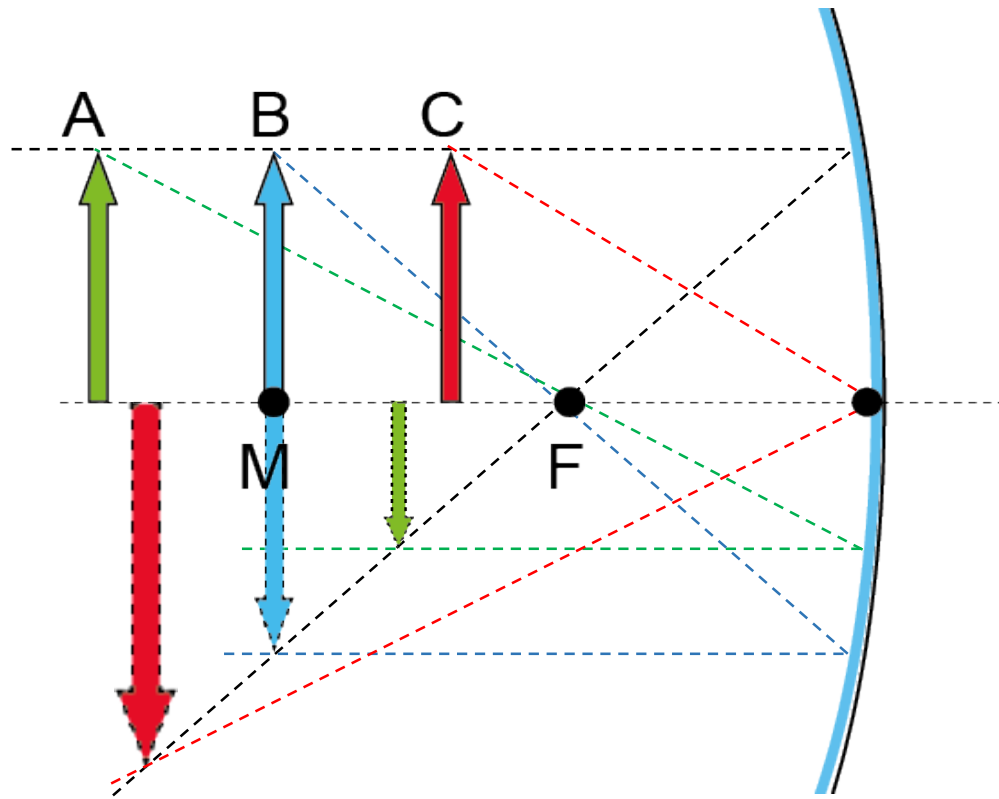

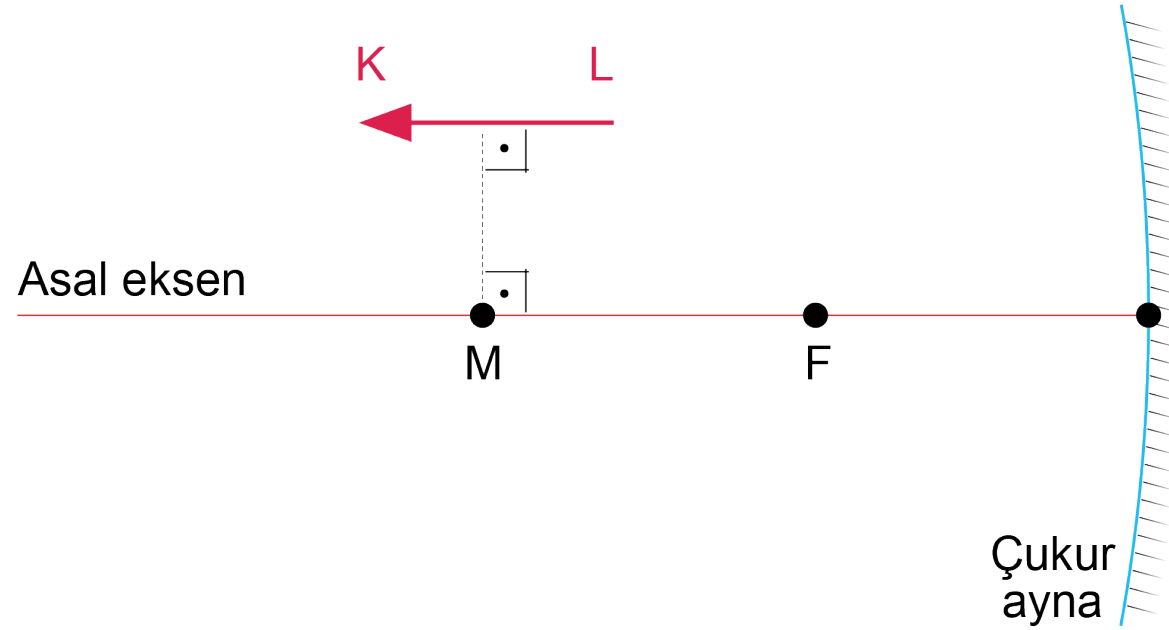
Odak noktası F, merkez noktası M olan çukur aynanın asal ekseninde bulunan A, B ve C cisimlerinin boyları eşittir.

Cisimlerin çukur aynadaki boyları sırasıyla h_A , h_B ve h_C olduğuna göre cisimlerin görüntüsünün boyları arasındaki ilişki nasıldır?

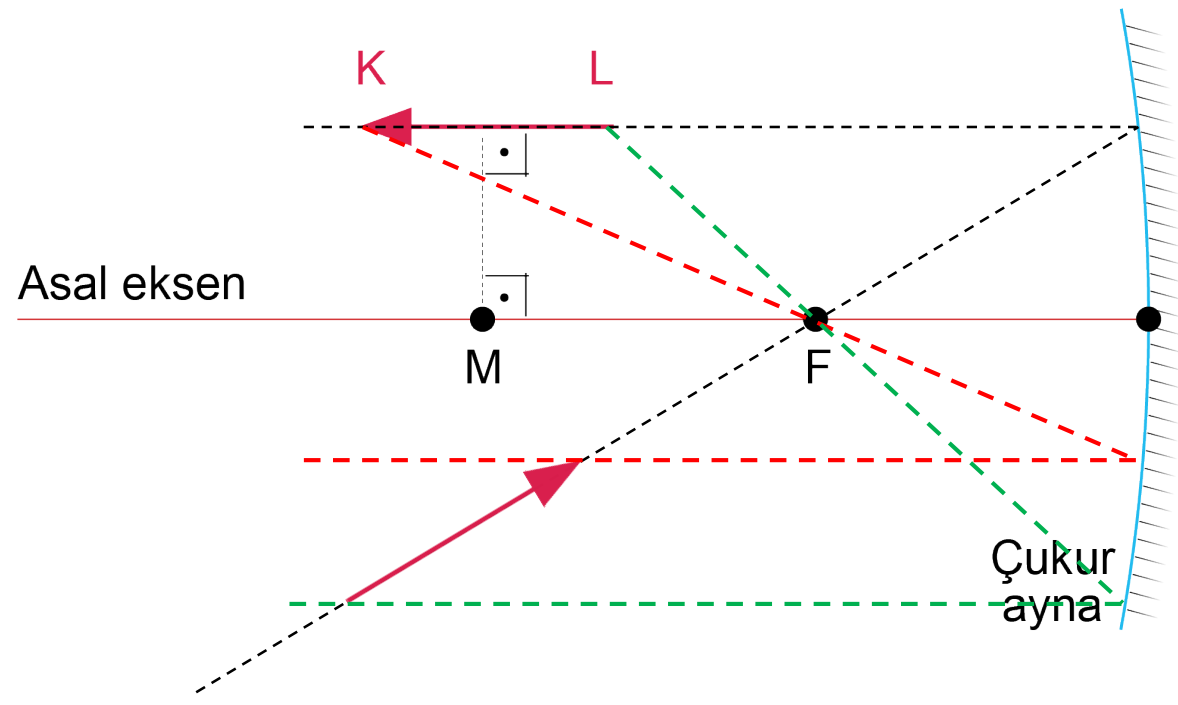

KL cismi, çukur aynanın önüne şekildeki gibi yerleştirilmiştir.

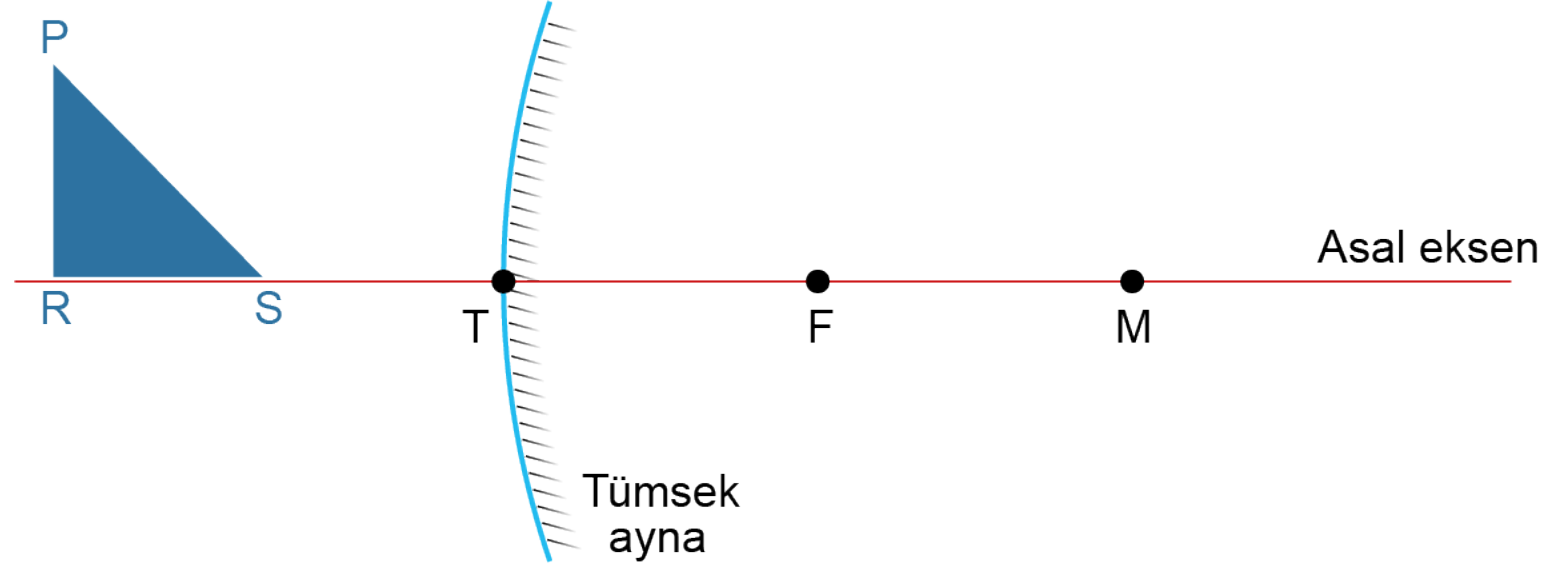

Buna göre KL cisminin çukur aynadaki görüntüsünü çiziniz.

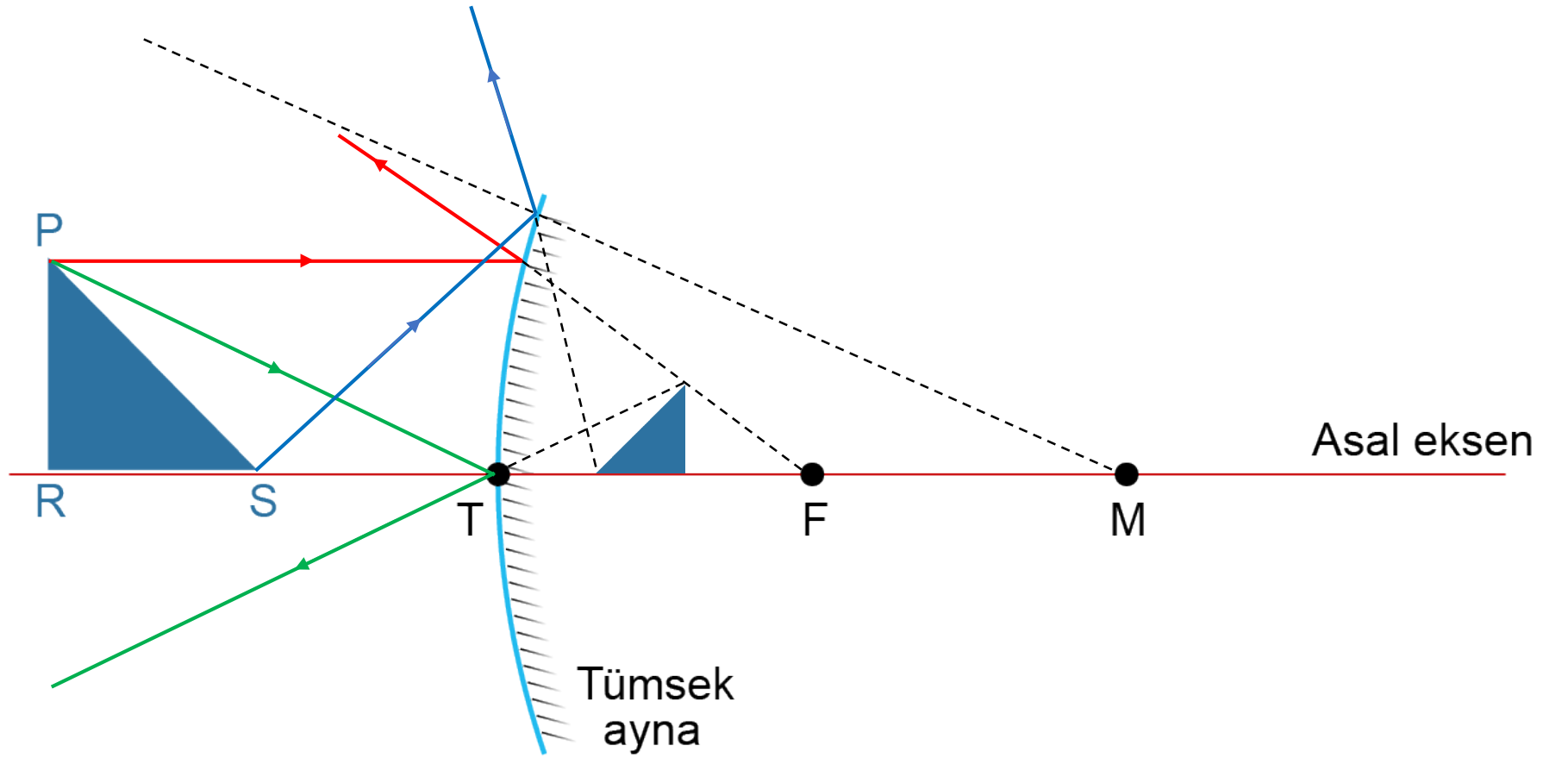

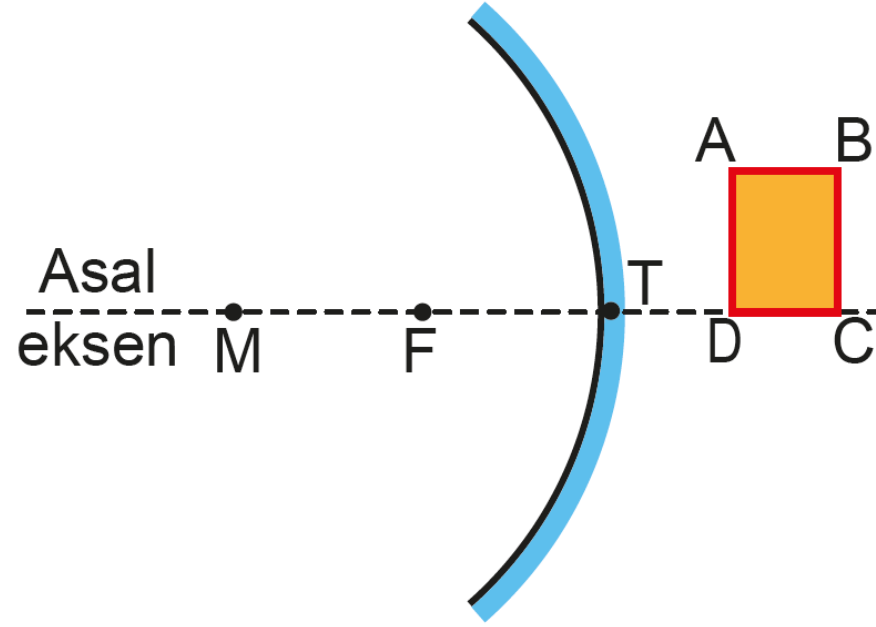

PRS üçgen levhası tümsek aynanın asal eksenı üzerine Şekildeki gibi yerleştirilmiştir.

Buna göre levhanın görüntüsünü çiziniz.

Odak noktası F, merkez noktası M olan tümsek aynanın önüne konan şekildeki ABCD dikdörtgeninin aynadaki görüntüsünü çizin.

